

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

**TÜRKİYE'DEKİ GÜREŞ ANTRENÖRLERİNİN
SPORCULARINA KARŞI
DAVRANIŞ TARZLARININ ANALİZİ**

DOKTORA TEZİ

Mehmet GÜL

Samsun

Haziran-2015

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

**TÜRKİYE'DEKİ GÜREŞ ANTRENÖRLERİNİN
SPORCULARINA KARŞI
DAVRANIŞ TARZLARININ ANALİZİ**

DOKTORA TEZİ

Mehmet GÜL

Danışman

Prof. Dr. Seydi Ahmet AĞAOĞLU

Doç. Dr. Mehmet TÜRKMEN

Samsun

Haziran-2015

T. C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Mehmet GÜL tarafından Prof. Dr. Seydi Ahmet AĞAOĞLU ve Doç. Dr. Mehmet TÜRKMEN (İkinci Danışman) Danışmanlığında hazırlanan “Türkiye’deki Güreş Antrenörlerinin Sporcularına Karşı Davranış Tarzlarının Analizi” başlıklı bu çalışma jürimiz tarafından 15.06.2015... tarihinde yapılan sınav ile Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında DOKTORA Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Prof. Dr. Seydi Ahmet AĞAOĞLU, Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Üye : Doç. Dr. Mehmet TÜRKMEN, Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Üye : Yrd. Doç. Dr. Yaşar BARUT, Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Üye : Yrd. Doç. Dr. Ercüment ERDOĞAN, Ordu Üniversitesi

Üye : Yrd. Doç. Dr. Aydoğın SOYGÜDEN, Hitit Üniversitesi

ONAY:

Bu tez Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen ve yukarıda adları yazılı jüri üyeleri tarafından uygun görülmüştür.

...../...../.....

Doç. Dr. Aydın HİM
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEŞEKKÜR

Bu çalışmada beni yönlendiren ve desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen danışman hocalarım Prof. Dr. Seydi Ahmet AĞAOĞLU ve Doç. Dr. Mehmet TÜRKMEN'e, değerli katkı ve pozitif eleştirileri ile bu çalışmanın son haline kavuşmasında emeği geçen Prof. Dr. Mehmet Akif ZIYAGİL'e, değerli görüşlerine başvurduğum doktora dönem arkadaşım Abdullah DOĞAN ve kıymetli abim Arş. Gör. Mücahit FİŐNE'ye ve Yrd. Doç. Dr. Aydoğan SOYGDEN'e çalışma leğinin belirlenmesi aşamasında beni destekleyen Miami Üniversitesi (Miami- USA) Ğretim yesi Doç. Dr. Thelma HORN ve Queen Üniversitesi (Ontorio- KANADA) Ğretim yesi Prof. Dr. Jean COTE' a, çalışmanın istatistik aşamasında hep yanımda olan Yrd. Doç. Dr. Ziyet ÇINAR ve Yrd. Doç. Dr. Cem Sinan ASLAN'a güreş kulüplerinde ölçeğin gerçekleştirilmesinde bana yardımcı olan ekip arkadaşlarıma kulüp yöneticilerine, çalışmaya katılarak samimi cevaplar veren sporcu arkadaşlarıma, yaşamım boyunca her türlü maddi ve manevi desteklerini benden esirgemeyen anneme, babama ve kardeşlerime doktora çalışmam süresince büyük fedakrlıklar gösteren ve sabırla sürecin sonlanmasını bekleyen sevgili eşim Fatma ve ocuklarım Yasir Bera ve Hanne Feyza'ya sonsuz şükranlarımı sunarım.

Mehmet GL

ÖZET
TÜRKİYE’DEKİ GÜREŞ ANTRENÖRLERİNİN SPORCULARINA
KARŞI DAVRANIŞ TARZLARININ ANALİZİ

Amaç: Bu çalışmada Türkiye’de güreş antrenörlüğü yapan bireylerin sporcularına karşı davranış tarzları incelenmesi ve çeşitli değişkenler arasındaki farkların tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Materyal ve Metot: Araştırmanın evreni 2014/2015 sezonunda Türkiye’de yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası müsabakalarda yarışmış olan lisanslı faal güreşçilerden oluşturmaktadır. Örneklemi ise basit rastgele örnekleme yöntemiyle seçilen (n= 1084) güreşçilerden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplam aracı olarak sporcu ve antrenör demografik bilgilerini ile birlikte Mallet ve Cote’un geliştirmiş olduğu 47 sorudan oluşan “Spor için Antrenör Davranış Ölçeği (Coaching Behaviour Scale for Sport- CBS-S)” kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizi SPSS 16,0 paket programında yapılmış, tanımlayıcı istatistikler, bağımsız t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi uygulanmıştır.

Bulgular: Değerlendirmeler sonucunda yaşları ve sportif tecrübeleri daha yüksek olan sporcuların, antrenör davranışlarını yetersiz ve olumsuz karşıladıkları belirlendi. Diğer taraftan orta yaşlı, milli takım tecrübesi olan antrenörlerin davranışları sporcular tarafından olumlu karşılanmıştır.

Sonuç: Yapılan bu araştırma sonucunda sporcular tarafından güreş antrenörlerinin antrenman ve müsabakanın temel etmenleri ve olumlu antrenör davranışı açısından genel olarak yetersiz oldukları belirlendi. Antrenörlerin sporcular üzerinde etkin olabilmesi için bilgi ve becerilerini sürekli yenilemeleri gerekmektedir. Bununla birlikte antrenman ve müsabakalarda sporcularının motivasyonları için gerekli olan ihtiyaçlarını iyi bilmelidirler.

Anahtar Kelimeler: Antrenör; Davranış; Güreş; Sporcu

Mehmet GÜL, Doktora Tezi
Ondokuz Mayıs Üniversitesi - Samsun, Haziran-2015

ABSTRACT

THE ANALYSIS OF WRESTLING COACHES' BEHAVIOUR TOWARDS THEIR ATHLETES IN TURKEY

Aim: The aim of this study is to investigate the behaviors of individuals who is coaching at wrestling in Turkey towards their athletes and to identify the differences between the various variables.

Material and Method: The research population is active licensed wrestler who have competed local, regional, national, and in international competitions in 2014/2015 season in Turkey. The sample consists of randomly selected (n=1084) wrestlers. As well as demographic data of the wrestlers and their coaches, Coaching Behaviour Scale for Sports (CBS-S) which consists of 47 questions developed by Mallet and Code were used to collect the data. Statistical analysis of the data was done using SPSS 16.0 packet program and descriptive statistics, independent t-test and one-way ANOVA test were applied.

Results: In the result of this evaluations determined that the higher ages and sporting experiences athletes evaluated negatively their coaches' behaviours. On the other hand middle-aged coaches working in national team were evaluated positively by their athletes.

Conclusion: The results of this research wrestling coaches are generally inadequate in terms of the factories of fundamental effect training and competition and negatively coaching behaviours. The coaching knowledge and skills must be constantly improved by coaches to be effective on their athletes. However they must know requirements which are necessary for the motivation of athletes in training and competitions.

Key Words: Athlete; Behaviour; Coach; Wrestling

Mehmet GÜL, Ph. D. Thesis

Ondokuz Mayıs University - Samsun, June – 2015

SİMGELER VE KISALTMALAR

UWW : United World Wrestling- Dünya Güreş Birliği

TGF : Türkiye Güreş Federasyonu

CBS-S : Antrenör Davranış Ölçeği

SADÖ : Spor İçin Antrenör Davranış Ölçeği

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iv
ABSTRACT	v
SİMGELER VE KISALTMALAR	vi
İÇİNDEKİLER	vii
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	3
2.1. Güreş.....	3
2.1.2. Güreşin Tarihsel Gelişimi.....	4
2.1.3. Güreş Türleri.....	6
2.2. Antrenör.....	8
2.2.1. Antrenörün Nitelikleri.....	9
2.2.2. Antrenörün Prensipleri.....	11
2.2.3. Antrenörün Sorumlulukları.....	11
2.2.4. Antrenörlükte Başarının Dört Faktörü.....	12
2.2.5. Antrenör Tipleri.....	14
2.3. Antrenörlük Mesleğinin Temel Sorunları.....	16
2.4. Sporcunun Gelişiminde Antrenörün Rolü.....	16
2.5. Antrenör Sporcu İlişkisi.....	17
2.5.1. Antrenörlerin Sporculara Karşı Davranışı.....	19
3. MATERYAL VE METOT	22
3.1. Araştırmanın Ana Kitleleri ve Örnekleme Yöntemi.....	22
3.1.1. Araştırma Grubu.....	22
3.2. Ölçüm Aracı.....	23
3.2.1. Ölçüm Aracının Faktörlerinin Tanımlanması.....	24
3.3. Verilerin Toplanması.....	25
3.4. Verilerin Analizi.....	26
4. BULGULAR	27
4.1. Sporcu ve Antrenörlere Ait Demografik Özellikler.....	27
4.2. Faktörlerin Tanımlanması.....	32
4.3. Spor İçin Antrenör Davranış Ölçeği (SADÖ).....	32
4.4. Araştırma Hipotezlerinin Test Edilmesi.....	35

5. TARTIŞMA.....	48
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	57
KAYNAKLAR.....	60
EKLER.....	67
ÖZGEÇMİŞ.....	78

1.GİRİŞ

Son yıllarda spor dünyasında, sporcuların fiziksel ve fizyolojik gelişimleri için hazırlanan antrenman programlarının benzerlik gösterdiği görülmektedir. Çoğu ülke benzer çalışma programlarıyla sporcularını yarışma veya müsabakalara hazırlamaktadırlar. Denk fiziksel güç ve fizyolojik performanslarda ayırt edici etken olarak sporcunun motivasyon değerlerinin öne çıktığı görülmektedir. Motivasyonu etkileyen önemli unsurların başında sporcuların yaşam süreçleri içerisinde muhatap oldukları kişilerin davranışlarının etkisi göze çarpmaktadır. Bu kişilerin en başında ve en önemlisi de sporcu ile en fazla zaman geçiren kişi olarak antrenör gelmektedir.

Çoğu spor adamının fikir birliği ettiği gibi sporcu olmak için sadece fiziksel ve fizyolojik parametrelerin üst düzeyde olması yeterli değildir. Sporcular karşılaşılan baskılarla baş edebilmeli, değişen koşullara ve kurallara adapte olabilmeli, iyi performans ortaya koyabilme amacıyla disiplin gösterebilmeli ve konsantrasyonunu koruyabilmelidir (Konter, 1996). Tüm bunları başarabilmek için bir antrenörün yardımına ihtiyaç duymaktadırlar. Bu nedenle antrenörün görev becerisi, sporcularının performanslarında çok önemli bir etkiye sahiptir (Horn, 2008; Weiss, ve ark, 2008). Antrenörün en önemli görevleri arasında sporcunun motivasyon değerlerini artırmaya yönelik davranış tarzı yer almaktadır. Antrenör açısından liderlik, öncelikle sporculara rehberlik etme, onları yönlendirebilme noktasında kendini göstermektedir (İkizler, 2000).

Antrenör, spor dünyasının merkezinde yer alan bir önder olarak görülmektedir (Lyle, 1993; Abraham ve Collins, 1998). Antrenör, sporun ve sporcunun gelişiminde oldukça önemli bir role sahiptir. Sporcunun edindiği vasıfların çoğu, antrenör tarafından belirlenir. Antrenör ve sporcular arasındaki etkileşim her zaman performansı belirleyici bir unsur olarak görülmüştür (Serpa, 1999). Antrenör, bir sporcunun sportif yaşamındaki başarısının ve kalitesinin artmasında en önemli yere sahip kişidir (Williams ve ark., 2003).

Etkili bir antrenör, sporcularının kişisel beklentilerine cevap vermeye hazırlıklı olan ve antrenörlük becerilerini geliştirerek sporcunun performansında fark yaratabileceğini ve kendi davranışlarının sporcuları üzerinde yaratacağı etkiyi bilen kişidir (Anshel, 2003). Antrenör performansı, antrenman ve müsabakalarda sporcuların davranışları ve performansları üzerinde büyük bir etkiye sahip olmakla beraber

sporcuların psikolojik ve duygusal olarak da kendilerini iyi hissetmelerini sağlamaktadır. Bu durum, spor müsabakalarında hedefe ulaşmaya yönelik sporcuları etkileyen davranışsal süreçler olarak tanımlanmaktadır (Barrow, 1977). Bu bağlamda, etkili antrenör davranışı sporcunun başarı hislerini ortaya çıkartabilir. Bu başarı hissi, sporcunun hedef yönelimlerini de belirleyen önemli bir ipucu olarak görülebilir (Toros ve Duvan, 2011). Bir antrenörün sporcuların hedef yönelimlerini ortaya çıkarabilmesi için davranışlarını sporcunun algısına yönelik konumlandırabilmesi gerektiği düşünülmektedir. Bunu sağlayabilmesi için de birçok özellik açısından kendisini geliştirmesi ve bunu sporcusuna aktarabilmesi gerekmektedir.

Antrenör davranışlarının analiz edilmesi, sporcuyu yetiştirirken uygulamış oldukları antrenörlük becerilerini nasıl kullandığı tespit etmek, sportif başarı için izlediği yolun görülmesini sağlayacaktır (More ve Franks, 1996). Voleybolcular üzerine yapılan bir çalışmada sportif başarının en önemli formülü antrenör davranışında saklı olduğu ifade edilmektedir (Vargas ve ark, 2003). antrenör davranışlarını değerlendirmek sporcu-antrenör ilişkisinin belirlenmesi ve pozitif anlamda yönlendirilebilmesi açısından önemlidir (Cote ve ark, 1999).

Bu yoldan hareketle Türkiye’de sosyo-kültürel boyutu geniş olan spor dallarından biri güreştir (Şahin, 2006). Türk toplumları tarafından ata sporu olarak benimsenen ve yüzyıllardır bir spor formatından öte Türk kültürünün baş aksiyonlarından biri olarak görülmektedir. Hatta güreş Türk toplumlarında sosyal değer de ötesinde bir sosyal norm olarak algılanmaktadır (Türkmen ve ark., 2006). Toplumda böyle algı kurmuş bir sporun, haklı olarak ulusal ve uluslararası düzeydeki başarı beklentisi de yüksek olmaktadır. Bu bağlamda üzerlerine büyük yük düştüğü görülebilen antrenörlerin, çağdaş düzeyde geniş donanıma sahip olması gerekliliği amaçlanmalıdır.

Bundan dolayı Türkiye’deki güreş antrenörlerinin sporcularına karşı davranış tarzlarının analiz edilmesi, modern spor tarihinde Türkiye’ye en fazla madalya kazandıran spor dalı olan güreşin başarısının korunmasına ve artırılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda güreş antrenörlerinin sporcularına karşı tarzlarının incelenmesi amaçlanmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Güreş

Bilinen eski Türkçe 'de güreş sözcüğü, "kür-eş" kök ve ekinden gelmektedir. "Kür" kök sözcüğü güçlü-kuvvetli, sarsılmaz, pek yürekli, cömert, kabadayı gibi anlamlara gelmektedir (Dankoff, 1982). "eş" ek sözcüğü ise; isimden fiil yapan diğer "aş, ış, iş, oş, öş, uş, üş"ekleri gibi karşılıklı mücadele, yardımlaşma, yarış ve rekabet anlamına gelmektedir (Ez-Zamahşeri, 1993; Gabain, 2000). Yiğit ve yürekli bir kişinin yine kendisi gibi kahraman birisiyle eşleşerek boğuşması, dalaşması anlamına gelen "Küreşmek" sözcüğü türetilmiştir. "Güreş" kavramı Türkiye Türkçesinde "Güreş", Moğolca'da "Güra", Çağatayca'da "Küreşmek", Yakut Türkçesinde "Küreş" şeklinde kullanılmaktadır (Avcuoğulları, 1993).

Güreş için yapılan tanımların bazılarına bakıldığında; İnsanoğlunun korunma, beslenme ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla geliştirmiş olduğu tutma, atma, kafa alma ve boğma gibi yabani hayvanlara karşı koymak amacıyla geliştirmiş olduğu hareketleri zamanla karşılıklı kuvvet denemelerine dönüşerek ortaya çıkan bir spordur (Petrov ve Bakalova, 2011). Güreş, insanoğlunun üstünlük kurma ve hayatta kalma mücadelesi olarak doğmuş ve gelişmiştir. Sonrasında insanoğlu tarafından fiziksel mücadelede etkin metot olarak kullanılmaya başlanmıştır (Toschi, 2010).

Güreş, iki kişinin çeşitli oyunlarla birbirinin sırtını yere getirmek için yaptıkları mücadeledir (Yıldırım, 1977). Güreş, iki canlı arasındaki mücadelenin en mükemmel şeklidir (Tayga, 1990). Güreş, teknik beceri ve kas gücünü kullanarak belirli kurallar çerçevesinde rakibine karşı üstün gelme sanatıdır (Saruhan, 1996). Güreş, taşıdığı özellikler ile bütün organizmayı ve onun fonksiyonel sistemlerini zorlayan, özellikle büyüme çağında organizmanın uyum içinde gelişmesini sağlayan cesaret, risk alabilme, kazanma arzusu, kendine güven gibi olumlu şahsiyet boyutlarını kazandıran ve geliştiren bir spordur (Başer, 1986).

Güreşin doğasında tüm toplumlar tarafından farklı biçimde uygulamaları vardır. Bedenin yapısında bulunan enerji faaliyeti gerektirmekte olup, içinde bulunan güç yoğunluğu harcanmaya zorlanır. Güreş en büyük anlamını savaşçı ruhun egemen olduğu özellikle göçebe toplumlarda, öncelikle dinsel amaçlarla; ayin, ibadet ve eğlence

olarak düzenlenen oyunlarda bulur. Ayrıca güreşin insanların sağlıklı ve güçlü olarak yaşayabilmeleri için vazgeçilmez yararları vardır (Öngel, 2001).

2.1.2. Güreşin Tarihsel Gelişimi

Güreş, insanoğlunun varlığı ile aynı yaşıttır. Diğer bir tabirle insanlık tarihinin başlangıcından beri yapılmakta olan dünyanın en eski sporlarından biridir (İğrek ve Karataş, 2000). İnsanlar arasında silahsız olarak en basit ve doğal bir mücadele şekli olan güreş; insanlık tarihi kadar eski ve uzun yıllara giden bir geçmişe sahiptir. İnsanları doğasında var olan hayata dört elle sarılma ve büyük bir yarışma arzusu, onları birbirine karşı saldırgan yapmış ve mücadeleye zorlamıştır. (Başaran, 1982).

İnsanların henüz daha yerleşik düzene geçemedikleri ilkel yaşantılarında varlıklarını sürdürebilmeleri için yiyecek temin etmek ve kendilerini korumak amacıyla vahşi hayvan ve düşmanlarıyla yaptıkları mücadele ve boğuşmalarındaki hareketler güreşe konu olmuştur. Zamanla insanların yerleşik düzene geçmeleri ve yiyeceklerini biriktirip boş zaman yaratmaları ile birlikte ilkel ve doğal tutuşlar, vuruşlar, savunma ve boğuşma gibi basit hareketler geliştirilmiş ve seyirci önünde yapılan bir gösteri haline dönüşmüştür (Başaran, 1982).

M. Ö. 3-1 yüzyıllarda orta Nil kıyılarında Ben-i Hasan harabelerindeki mezarların üzerindeki kabartmalarda Mısır askerleri arasındaki güreşin yaygın olduğu ve askerlik eğitimlerinde güreş yaptıkları görülmektedir (Başaran, 1982).

Yine kölelik dönemlerine eğlence amacıyla yapılan güreşe ilginin artması ile askerde piyade birliklerinin kurulduğuna, küçük Asya ve Kafkas topraklarında rastlandığı Hindistan, Çin, eski Yunan ve Roma kültüründe görülmektedir (Başaran, 1982).

Genellikle bu konuda eski Yunan topraklarında yapılan birçok kazıda ve eski Yunan Edebiyatında tatminkar kaynaklar bulunmuştur. Eski Yunanistan'ın en eski ve hatta Girit Miken devrinde güreş müsabakaları yapıldığı belirlenmiştir. Bu bağlamda modern olimpiyat oyunlarında güreşin temel branş olması normal karşılanmaktadır (Başaran, 1982).

Güreşin bir savunma tekniği olarak değil de spor olarak sürdürülmesi ise M.Ö. 7 veya 8. Yüzyıla dayanmaktadır. Bu geçişi sağlayan uygarlık olan eski Yunan'da güreş en gözde sporlar arasında yer almıştır. Cimnastik eğitiminin bir parçası ve beşli yarışmaların en önemli kısmını oluşturmuştur. Güreşçiler, *Palaestra* denilen yumuşak

topraklı veya kum döşenmiş bir alanda vücutlarına yağ ve ince kum sürerek güreşe çıkarlardı. Rakipler kura ile belirlenir ve birinin, düşmeden rakibini üç defa yere savurması ve sırtını yere getirmesi suretiyle sonuçlanırdı. Tek olarak yarışması yapılan güreş, esas itibariyle pentatlonun eski yunanlıların geliştirdikleri, bütün çağların en mükemmel bileşik yarışması olarak bilinen, kısa koşu, uzun atlama, disk atma, cirit atma ve güreşten meydana gelen beşli yarışmadır. (Alpman, 2001).

Bu karakteriyle insanlık tarihi kadar eski olan güreş, iki canlının en güzel mücadele örneklerinden biridir. Eski medeniyetlerin hemen hepsinde görülen güreş, Türk spor tarihinde engin ve Türk spor kültüründe zengin bir yere sahiptir (Türkmen, 2011). Güreş, Türk halklarının binlerce yıldır milli kültür halkalarında yer almıştır (Türkmen ve ark, 2006). Güreşte; cesaret, güç, mertlik, dürüstlük, çeviklik ve beceri gibi özelliklerin bulunması ve karakterine çok uygun bir spor dalı olması nedeniyle günümüze kadar Türk toplumlarında sevilmiş ve önemsenmiştir (Başaran, 1989). Güreş, Türklerin en temel sporudur. Güreşemeyen veya ata binemeyen bir Türk'ün bir kadınla evlenmesi çok zordur. Manas, Köroğlu Destanı ve Dede Korkut Hikâyeleri gibi Türk edebiyatının önemli unsurlarında birçok destansı kahramanın yenilmez güreşçiler olduğu söylenmektedir. Şair Aşık Paşa (1272-1332) Garipname'sinde güçlü Türk kahramanlardan bahsetmektedir. Yine Yunus Emre (1240-1320), Ahmedî (1334-1413) ve Ahmet Aşıkî (1400-1484) şiiirlerinde güreşe yer vermektedir. Ünlü tarihçi Mehmet Neshri 1493 yılında tamamladığı Cihannüma adlı eserinde ordudan bahsederken “ ordu, her zaman cenklerde üstünlük sağlayan güçlü pehlivanlardan oluşmaktadır” diye belirtmiştir (Petrov ve Bakalova, 2011).

Osmanlılar, Anadolu'da egemen oldukları zaman Doğu Roma İmparatorluğu'nun güreş tarzı ile tanışmış, ancak kendi aralarında benimsememişlerdir. I. Beyazid, II. Mehmed, I. Selim, IV. Murad, II. Mahmud ve Abdülaziz gibi padişahların güreş sporuna özel ilgi göstermeleri, bu spor dalının hem yayılmasını hem de gelişmesini sağlamıştır. Pehlivan bölükleri, ordu teşkilatınca geliştirilmiş; beyler, paşalar çiftliklerinde pehlivan beslemişlerdir. Güreşin günümüzdeki anlamıyla spor kulübü karşılığına gelen tekkeler, şeyhler başkanlığında mürit olarak adlandırılan sporcularca gerçekleştirildiği bilinmektedir. Osmanlıda güreş tekkelerinin en büyüğü ve merkez konumunda olanı İstanbul'da Zeyrek'te kurulmuştur. Bu tekkelerde disiplinli çalışmalar sonucunda güreşi uğraşı haline getirenler, ileri düzeyde teknik donanım ve

beceriler kazanmışlardır. Bu tekkelerde sporcuların ve başkanlarının aylık ve yemek vakfiyelerinden başka, birer ikişer imareti vardı ki, bu imaretlerde isteyen halk, gelen seyirciler, geçen seyyahlar(turistler) parasız istedikleri gibi yer ve içebilirlerdi. Bütün bu vakfiyeler zamanın Beylerbeyleri, paşaları, vezirleri, ayanı ve Hakanları tarafından yüz binlerce altın hibe edilerek ortaya çıkarılmıştı (Gümüş, 1988). Yine bu bağlamda güreşe verilen önemi ortaya koyan önemli bir unsur da güreş müsabakalarının Osmanlı protokol törenlerinin bir parçası olmasıdır (Petrov ve Bakalova, 2011).

Cumhuriyetin ilanından sonra 1923'te Ahmet Fetgeri'nin başkanlığında, Türkiye Güreş Federasyonu kurulmuş ve Macaristan dan Raul Peter, Finlandiya'dan Onni Pellinen Grekoromen antrenörü olarak ülkemize getirilmiş ve gençlerimiz çalıştırılmaya başlanmıştır. Güreşçilerimiz modern güreşteki ilk dış müsabakaya 1924 Paris Olimpiyatlarına katılarak yapmıştır (Gökdemir, 2000).

Türk güreşinin yönetimde en üst basamağı oluşturan Türkiye Güreş Federasyonu, 1922 yılında TİCİ (Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı) bünyesinde kurulmuş,1923 yılında FILA'ya (Federation Internationale de Lutte Amateur- 2014 yapılan FİLA genel kurulunda birliğin ismi United World Wrestling olarak değiştirilmiştir) üye olmuştur. (TGF, 2015).

Güreş modern olimpiyat oyunları tarihi boyunca Türkiye'nin en fazla madalya kazandığı en başarı olduğu branş olarak yerini korumaktadır. İlk olimpiyat altın madalyası güreşten gelirken (1936 Berlin- Yaşar ERKAN) bununla birlikte son olimpiyat oyunlarının ilk madalyası da yine güreşten (2012 Londra- Rıza KAYAALP, bronz madalya) gelmiştir.

Türk medeniyetine mal olmuş bir spor dalı olan güreş, yüzyıllardan bu tarafa kültürle harmanlanması ve modern dönemde de uluslararası platformda ülkeye en fazla başarıyı kazandırmış olması toplum nezdinde önemini korumaktadır. Son yıllarda yapılan bilimsel yayınların da ortaya koyduğu gibi son yüzyılda Türk milleti her zaman güreşin en üst düzeyde sonuçlar almasını istemektedir (Türkmen ve ark., 2006).

2.1.3. Güreş Türleri

Güreşi iki farklı türde değerlendirmek mümkündür. Bunlardan birincisi olimpik güreş diğer bir ifade ile modern güreştir. Diğerisi ise geleneksel güreşlerdir.

a. Olimpik Güreşler

- **Serbest Stil:** Güreşçinin rakibinin ayakları dahil vücudun bütün bölümlerine oyun uygulanabilen bir stildir (Petrov, 1977; Shahmuradov, 1996). Bu güreş formu hem erkekler hem de bayanlar için geçerlidir.

- **Greko-Romen Stil:** Bu stilde, rakibin sadece belden yukarı kısmına oyun tatbiki yapılabilir. Ayakları ile oyun tatbiki yapılamaz. Bu stil Avrupa ülkelerinde yaygındır. Bayanlarda greko-romen stil yoktur.

b. Geleneksel Güreşler

Her ülkenin kendine has kendi kültür ve değerlerini yansıtan geleneksel güreşleri vardır. Türklerin geleneksel güreşleri şunlardır (Ulus, 2008).

- **Aba güreşi:** Keçi kılından, deve tüyünden veya dövme yünden yapılmış, kalın ve sağlam kumaştan meydana gelen bir giysi ile yapılan güreştir. Giysi kolsuz, omuz ve sırtları dayanıklı deri ile kaplanmış, boyu güreşçinin dizlerine kadar iner. Güreşçiler abanın yaka ve belinden tutarak güreş yaparlar. Birbirlerini yere atan, yere indiren güreşi kazanır (Yücel, 2010).

- **Şalvar Güreşi:** Güreşçilerin geniş şalvar giyerek belden yukarısı açık olarak yaptıkları güreştir (Yücel, 2010). Adını kıyafetinden alan, Türk milletinin gelenek ve göreneklerine ait değerler taşıyan, folklorik, kültürel ve milli giysili bir güreş türüdür. Karakucak güreşin bir türü olan şalvar (don) güreşinde geniş ve sağlam şalvar giyer, üstleri ve ayakları çıplak olarak güreşirler (İşler ve Alpay, 2003).

Anadolu'da Kahramanmaraş ve yörelerinde (Elbistan, Afşin, Gökşin) geleneksel olarak yapılan ve "çangal" ya da "çengel" olarak da bilinen şalvar güreşlerinin geçmişi çok eskilere dayanır. Güreş kuralları karakucağa benzemekle birlikte farklılıkları da vardır (İşler ve Alpay, 2003).

- **Karakucak güreşi:** Karakucak güreşleri, İslami adaba uygun Pırpıt adı verilen özel bir giysi ile yapılan kökeni Orta Asya'ya kadar dayanan geleneksel serbest biçimdeki Türk güreşidir (Kılınç ve ark., 2000). Pırpıt ismi bazı yörelerde "Kispet" olarak kullanılmaktadır. Bu tamamen yöresel isimlendirmeden kaynaklanmaktadır. Pırpıt genelde branda, çadır bezi, yelken bezinden yapılır. Pırpıtın yağlı olmaması şarttır. Uygulanan oyunlar pırpıttan tutularak yapılır. Bu güreş türü Türklerin öz güreşidir ve Türk güreşinin klasik tarzına uygun olarak rakibini tuşla yenme mücadelesine dayanmaktadır (Akkurt, 2008).

- **Yağlı güreş:** Yunanlılardan geçen; Alaturka güreş de denilen yağlı güreş, tamamen Türklerin güreşidir. Özel bir güreş çeşididir. Manda derisinde yapımlı bir 'kispet'le güreşilir. Cazgırın duasıyla başlar, vücut yağlanır, yağ başa dökülür ve güreştikçe her tarafa yayılır. Çayır-çimende; davul-zurna eşliğinde yapılır. Göbek güneş gördüğünde müsabaka biter.

2.2. Antrenör

Türk Dil Kurumu Türkçe sözlüğü, antrenörü; Bir spor dalında, sporcuyu eğiten, yetiştiren ve çalıştıran kişi olarak tanımlamaktadır (TDK, 2015). Bu tanımlamayla beraber antrenörün birçok tanımını yapılmaktadır.

Antrenör, yüksek başarı seviyesinde idman ve hazırlama ilminin gerektirdiği formasyona sahip, beden ve ruh sağlayıcı, beden eğitimi ve spor faaliyetlerinde bulunanları çalıştıracak güce ve bilgiye, aynı zamanda sosyo psikolojik bilgi ve kabiliyete de sahip olan yetiştirici ve çalıştırıcı kişilere denir (Kerten, 1974).

Antrenör, oyuncuların istedikleri hedeflere ulaşmasına destek olan, kendisini geliştirmeye yönelik araştırmalar yapan, kendisini yinelemeyen, sorumluluk bilincinde olan, bilgili, gayretli bir liderdir (Krause, 2002; Dale, 2003). Bu tanıma paralel olarak antrenör, bilimin ışığında sporcunun başarısı için gerekli bilgileri kullanan, daha sonra bu bilgileri spor becerileri ve stratejiler ile birleştiren ve farklı yapılardaki insanlara uygulayabilen kişi olarak tanımlanırken, antrenörün iyi bir organizatör, etkili bir yönetici, motive edici ve sporcuya bağımsızlığını, yeterliliğini kazandıran bir eğitimci olması gerektiği de ifade edilmektedir (Charman ve ark. 2001).

Antrenör, teorik bilgileriyle tecrübelerini bir araya getirerek sporcuları yeteneklerine uygun biçimde yönlendiren, çalıştıran, yarışmalara hazırlayan, liderlik yapan bir spor insanıdır (Doğan, 2004).

Antrenör, pozitif davranışlarıyla oyuncularının tutumunu pekiştirmeyi sağlayarak takım içinde sportif bir hava yaratmalıdır. Oyuncularla arasında arkadaşça bir atmosfer yaratarak, antrenman ve maç analizlerine onları da katarak sorumlulukları paylaşmaya ve kendi kendilerini kontrol etmeye alıştırmalıdır (Erdem, 2006).

Antrenörün sahip olduğu donanım, bilgi ve birikim ne kadar yüksek olursa sporcusunun da bilgi, deneyim ve tecrübesi o kadar yüksek olacaktır. Bu nedenle antrenörün öncelikle kendisini bir antrenör olarak iyi yetiştirmesi gerekmektedir. Bu bilgi ve imkânların yanı sıra kulüp içinde ve dışında sporcularının sosyal çevreleri ile

olan iletişimlerine dikkat eden, kimi zaman sosyal yaşamalara müdahil olarak pozitif katkılarda bulunması sporcusu için belirlemiş olduğu hedeflere ulaşmasını kolaylaştıracaktır.

2.2.1. Antrenörün Nitelikleri

Antrenör, başardığı görevler ve taşıdığı yetki ile sorumluluklar bakımından toplum için çok önemli bir yerde durmaktadır. Antrenörün kullandığı fonksiyonlar, öncelikle sporcunun iyiliği ve sonrada sporcunun veya takımının kazanma şansını artırma temelinde olmalıdır (Martens, 1998). Bu kişiler, fonksiyonlarını etkin ve verimli bir şekilde yapabilmek için bir takım nitelik ve özelliklere de sahip olmaları gerekmektedir. Bunlar, dört ana grupta toplanabilir (Temel, 2010).

a- Entelektüel Özellikler

b- Karakter Özellikleri

c- Sosyal Özellikler

d- Psikolojik Özellikler

a. Entelektüel Özellikler

Antrenör, hızlı düşünen ve çabuk karar verebilen, akıl yürütüp mantıklı karar alan ve plan yapan biri olabilmesi için aşağıdaki entelektüel özelliklere sahip olmalıdır.

- Genel Kültür: Sadece tek alanda kendini geliştirmemiş her alanda bilgi sahibi olabilen biridir.

- Analiz Ruhu: Olayların nedenleri üzerinde durup analitik düşünme becerisi olabilendir.

- Mantıklılık: Sadece ayrıntılara bağlı kalmayan, tümünden özele özelden tüme yorum yapabilendir.

- Sezgi Gücü: Fırsatları, önemli hareketleri ve daha önemlisi tehlikeleri önceden tahmin edebilendir.

- Hayal Gücü: Geleceğe dair atacağı her adımı kafasında canlandıran ve uygulamaya koyandır.

- Muhakeme (Yargı gücü): Her zaman iyiyi kötüden, doğruyu yanlıştan, haklıyı haksızdan ayırt edebilendir.

- Sentez Ruhu: Bir olay karşısında tüm değişkenleri bir çözüm veya plan yapmak için bir araya getirebilendir.

Bu nitelik ve özellikler, antrenörü çevresindeki insanları etkileme, onlara yol gösterme, düşünce ve kararlarını kabul ettirerek yönlendirme becerisini sağlayacaktır (Temel, 2010).

b. Karakter Özellikleri

Bir antrenörün tüm sporcularına iyi izlenimler bırakmalıdır. Onlar asla eşitsizlik, haksızlık ve hareketlerinde dengesizlik veren davranışlarda bulunmamalı. Herkese güven veren, dengeli hareketlerde bulunabilmesi için su karakter özelliklere sahip olmalıdır.

- Objektiflik ile sübjektiflik arasındaki uyumu başarabilen biri olmalı.
- Her ortama, farklı kişilikteki insanlara uyum gösterebilmelidir.
- Çok dikkatli olabilmeli.
- İhtiyatlılık davranmalı asla aşırı riske girmemelidir.
- Gerektiğinde risk alabilmelidir.
- Önemli anları, kişileri ve olayları akılda tutabilmelidir.
- Birçok olayı yerinde izleyip anında önlem alabilmeli ve çok dikkatli olabilmelidir.
- Her şeyi tertipli ve düzenli tutup sporcularına örnek olabilmeli.
- Önceden faydalılığı kanıtlanmış yolları kullanmalı, yapılacakları önem sırasına göre sıraya koyarak yapmalı.
- Asla bugünün işini yarına bırakmamalı gününde ve zamanında yapmalı.
- Ciddilik, her işe gereken önemi vermeli, tehlike ve sorunları küçümsememelidir (Eren, 1998).

c. Sosyal Özellikler

Antrenör kulüp içinde ve dışında herkese kendini kabul ettirebilmek, astları ve üstleri tarafından hep önem verilen bir lider olabilmesi için su özelliklere sahip olmalıdır.

- Çevresindeki kişilere giyim ve kuşamıyla örnek alınan bir kişilik olmalıdır.
- Grubun sahip olduğu ortak değerleri anlayabilen ve onlara uyum sağlayan olmalıdır.
- Kendisiyle çalışacak olan her bireyden en üst düzeyde faydalanmalı asla bir oyuncusunu yalnızlığa terk etmemelidir.

- Bilgi ve deneyimiyle tüm oyuncularına eşit mesafeli olup, sözü dinlenen verdiği sözlerden dönmeyip hakkaniyetiyle davranan biri olmalı ve otoritesinden asla ödün vermemelidir.

Entelektüel, karaktere ilişkin ve sosyal özelliklerin hepsine birden bir yöneticinin sahip olması oldukça zordur. Ama bir antrenörün kendini tahlil etmesi ve eksiklerini görmesi bakımından son derece yararlıdır (Eren, 1998).

d. Psikolojik Özellikler

Modern antrenörler kendilerini insan ilişkilerinde üst düzeyde geliştiren antrenörlerdir. Her takımı çalıştıracak spor psikoloğu bulma sansına sahip değildir. Antrenörler bazı psikolojik danışma becerilerine sahip olarak, sporcuları ile etkileşime girerek bunları uygulaması gerekmektedir (Karagözoğlu, 2005).

Antrenörün psikolojik özellikleri içerisinde kendi kendini yetiştirmesi, yenilemesi, profesyonel ahlak, özel yaşamda dürüstlük, meslektaşları ile etkin bir işbirliği, açık fikirli, araştırmacı, teşhis yeteneği güçlü, liderlik vasfı olan, motivasyon, öğrenmek ve öğretme becerisi, duygusal ve zihinsel olarak psikolojik hazırlık, yönetim bilgisi, danışmanlık gibi konuları içermektedir (Newton ve Fry, 1998).

2.2.2. Antrenörün Prensipleri

Bir antrenörün sorumlulukları ve ilkeleri örtüşmelidir. Antrenörün prensipleri kısaca belirtmek gerekirse şu şekilde olduğu söylenebilir (Konter, 1996:104- 105).

1. Sporcunun kendine bağımlılığını ve potansiyelini geliştiren temel birey olmalıdır.

2. Bireysel farklılıkları tanıyarak sürekli sporcuların gelişimini ve uzun süreli olan çıkarlarını düşünmelidir.

3. Sporcunun gelişmesini, gerçekçi hedeflerinde mükemmelliğini hedeflemelidir.

4. Örnekle yol göstermek, öğretmek, disiplinli olmak, yardımlaşmak. Hakemlere, görevlilere, rakiplere saygılı davranmak ve uygun dille tepkilerde bulunmayı öğretebilmelidir.

5. Sporu mücadele verici çekişmeli ve eğlenceli yapmalıdır. Becerilerin ve tekniklerin acı içinde öğretimine ihtiyaç duymamalıdır.

6. Sporcularla ilişkilerinde dürüst ve tutarlı olmalıdır.

7. Antrenörlüğünü devamlı olarak gelişmeli ve öğrenmeyi arzu eden sorumluluk sahibi insanlarla çalışmayı ilke olarak belirlemelidir.

8. Sporun herkes için yaşam boyu süren bir hedef olduğunu bilmelidir.

2.2.3. Antrenörün Sorumlulukları

Antrenör bir spor kulübünden göreve başladığında, o kulübün sporcularının amaçlarına ulaşabilmesi için liderlik davranışı sergiler. Bu görevi yerine getirirken kendi bilgi, beceri ve tecrübelerini kendi programlarını oluşturarak sporcusuna aktarır. Antrenörlerin sporcularına karşı görevleri; antrenmanların planlanması, antrenmanların uygulanması, performans gelişiminin denetlenmesi, müsabaka hazırlıklarının yapılması, sporcuların korunmaları, sporculara danışmanlık yapmaktır. Antrenörlerin sporcuları ile ilgili görevleri şu şekilde özetlenebilir (Başer, 1996).

1. Sporcuların fizyolojik, psikolojik ve sosyal gelişimlerini desteklemek.
2. Yapılan sporun gereksinimlerine uygun fizyolojik, psikolojik ve sosyal gelişimin sağlanması ve korunması ile ilgili çalışmalar yapmak.
3. İlgili branşın teknik istemlerinin sporcular tarafından başarıyla yerine getirilmesi sağlamak ve teknik kapasitenin en üst düzeye ulaşmasını sağlamak.
4. İlgili sporun gerekliliklerine uygun psikolojik hazırlığı için gerektiğinde psikologlardan destek almak ve bu alanda kendisini yetiştirmek.
5. Takımın optimal gelişimini hazırlığını yerine getirmek için planlama yapmak, periyodik ölçüm ve testlerle değerlendirmelerde bulunmak.
6. Bütün koruyucu yöntemleri kullanarak sporcuların sakatlanmalarının önüne geçmek.
7. Fizyolojik, psikolojik antrenmanların temelleri beslenme, toparlanma ve planlama ile ilgili sporcuların teorik bilgilerinin gelişmesine ve zenginleşmesine yardımcı olmak (Bompa, 1989: 45).
8. Sporcuların aktif ve bilinçli katılımlarını sağlamak
9. Sporcuların kendilerine olan değerlerini ve motivasyonları korumak.
10. İyi iletişim ve becerileriyle futbolculara zaman zaman danışmanlık yapmak.
11. Kendi uzmanlık alanında gerçekçi olmak ve gerektiğinde diğer uzmanlardan yardım almak.
12. Takım ruhunu güçlendirmek.

Bir antrenörün bu sorumlulukları yerine getirebilmesi için farklı faktörleri kendi içerisinde toplaması gerekmektedir.

2.2.4. Antrenörlükte Başarının Dört Faktörü

Bütün spor dallarında antrenörler, başarılı olmak için belirli bir çalışma disiplini ortaya koymaya çalışırlar. Bunun sonucunda belirlemiş oldukları hedeflere ulaşmaya çalışırlar. Bu hedeflere ulaşmak için antrenörlerin çalışma disiplinleri belirlerken bazı şartları taşımaları gerekmektedir. Bunlar antrenörün hedeflerine ulaşabilmesi için anahtar koşullardır. Vizyon birliği, yeteneklerin farkındalığı, oyuncu potansiyelini artırma ve lider oyuncu bulma özelliklerini temel bileşen olarak benliklerinde taşımalarıdır (Temel, 2010).

a. Vizyon Birliği

Bir antrenörün başarılı olabilmesinde tüm takım çalışanlarının ortak bir vizyona sahip olmaları önemlidir. Bu ortak vizyon olmadığı takdirde takımın başarılı olması beklenemez. Vizyon birliğinin olmadığı bir takımda sporcular ne kadar yetenekli olurlarsa olsunlar kürsünün en üst basamağında yerlerini alamazlar. Sporcuları tek bir amaçta buluşturacak en temel kişi antrenördür. Öncelikle her sporcuya takımın ulaşmak istediği amaçları anlatmalı ve bu amaçlar doğrultusunda takımını bütünleştirmelidir. Bu sebeple tüm takımdaki oyuncuların tek bir amaç, tek bir vizyon birliği içinde olmalarını başarının birinci bileşenini oluşturmaktadır (Temel, 2010).

b. Yeteneklerin Farkındalığı

Bir takımın başarısında en büyük etkenlerden birisi ise takım içinde farklı yeteneklere sahip olan oyunculardır. Tüm takımda sadece bir sporcunun değil birden çok sporcunun yetenekli olması gerekmektedir. Bir antrenörün müsabaka öncesinde her türlü sakatlıkları göz önünde bulundurarak aynı yetenekte bir yedek oyuncu takımında buldurmalıdır (Temel, 2010).

c. Oyuncu Potansiyelini Artırma

Antrenörün başarısındaki en büyük etken sahip olduğu yetenekli sporcuların performansından en üst düzeyde faydalanmaktan geçer. Bu performansı en üst düzey çıkarmakta antrenörün yeteneğine bağlıdır. Lider antrenörün fark yarattığı nokta burasıdır. Uygulayacağı motivasyon, yetkilendirme, yönlendirme, ödül-ceza sistemi ve takım içerisinde oyunculara eşit mesafede yaklaşması, hak eden oyuncuya formayı

vermesi lider antrenörün oyuncu potansiyelini artırmasındaki etkenlerden bazılarıdır. (Temel, 2010).

d. Lider Oyuncu Bulma

İyi liderler takımının kazanması sağlayan yolları üreten kişilerdir. Lider oyuncular takımını müsabaka içinde yöneten, organize eden en ümitsiz anda bile takım arkadaşının ihtiyacı olduğu motivasyonu sağlayarak takımın başarı kazanmasında pay sahibi olan oyunculardır. Bu tarz oyuncular saha içinde antrenörün sözcüsü gibidir. Lider oyuncunun antrenörün verdiği telkinleri müsabaka sırasında arkadaşlarına hatırlatması, onları yönlendirmesi antrenörün işini oldukça kolaylaştıracaktır (Maxwell, 1999).

2.2.5. Antrenör Tipleri

Antrenörün kendine uygun bulacağı antrenörlük tipi onun; hangi beceri ve stratejilerin öğretileneğine nasıl karar verileceğini, antrenman ve maç için nasıl hazırlanılacağını, oyuncuların disiplin altına alınması için hangi yöntemin kullanılacağını, sporcuların seçiminde ve seçim şekline karar vermede hangi rolü üstleneceğini belirler (Rainer, 1998).

Genel olarak üç antrenörlük tipi tanımlanmaktadır

a. Otoriter Antrenör

Otoriter antrenörlerde genelde aşağıdaki özellikler gözlemlenir.

- Kazanma odaklıdır ve amacı ne pahasına olursa olsun bir görevi yerine getirmektir.
- Kararları her zaman antrenör belirler. Oyuncular sadece kendilerine verilen emirleri yerine getirmekle yükümlüdür
- Antrenör -Oyuncu ilişkisi antrenöre bağlıdır.
- Genellikle anlatımla iletişim kurar
- Başarının değerlendirilme şekli antrenör tarafından belirlenir
- Bu tip antrenör oyuncuya çok az güven gösterir.
- Antrenman yapısı katıdır. Sporcular antrenör bağımlıdır, kendi yaratıcılıklarına izin verilmez.

Bu yaklaşımda olan antrenörlerin bulunduğu takımlarda sporcunun gelişime olanağı zordur. Sporcular doğal motivasyonu ile oynamak yerine antrenörün takdirini kazanmak veya kişisel baskısından kurtulmak için oynarlar. Sporcular müsabakanın

durumuna göre inisiyatif alamazlar. Sporcular, spordan zevk alamazlar (Kasap ve Erdem, 2009).

b. Uzlaşmacı antrenör

Uzlaşmacı antrenörlerde gözlemlenen nitelikler şöyle sıralanabilir.

- Sonuçtan çok “sporcu odaklıdır, amacı sporcunun sporsal ve sosyal becerilerini geliştirmektir.

- Kararlar antrenör ve oyuncunun katılımıyla biçimlenir.
- Gençler, birlikte konulan hedeflere ulaşmak için yönlendirilirler.
- İletişim; sorma, dinleme ve anlatma yoluyla kurulur ve sürdürülür.
- Oyuncu öz değerlendirmesini, antrenörün de yardımıyla yapar.
- Antrenör oyuncusuna güvenir.
- Antrenmanın yapısı işlevsel ve esnektir.

Bu antrenörlerin bulunduğu durumlarda genelde sporcuların sporsal gelişimleri daha iyi sağlanmaktadır. Sporcular kişisel tatmin arzusu ile motive olurlar. Sporcular yaptığı işten keyif alırlar. Sporcuların özgüvenleri artar. Sporcular, inisiyatif kullanarak karar verme yeteneklerini geliştirebilirler. Sporcunun toplumsal bilinci gelişir (Kasap ve Erdem, 2009).

c. Liberal Antrenör

Liberal antrenörlerde gözlemlenen davranış türleri şöyle sıralanabilir.

- Odağı ve amacı belirsizdir
- Olabildiğince az karar verirler.
- Çok az talimat verirler.
- Disiplin sorunlarına sadece çok gerektiği zaman müdahale ederler.
- Bilgi verme ve antrenörlük sorumluluklarının gereğini yerine getirmekte
- Çok yetersiz kalırlar.
- Motivasyon sağlayamazlar
- Antrenman yapıları esnektir.

Bu antrenörlerin bulunduğu çalışma ortamlarında genç sporcuların sporsal gelişimleri rastlantısal olur. Sporcular, yaptıkları işin ciddiyetin öte sadece eğlenirler. Bir disiplinden söz edilemez. Sporcularda bencillik duygusu oluşmaya başlar (Kasap ve Erdem, 2009).

2.3. Antrenörlük Mesleğinin Temel Sorunları

Antrenörlük alanında sadece Türkiye’de değil dünyada da çeşitli sorunlar bulunmaktadır. Uluslararası Antrenör Eğitim Konseyi’nin İsviçre Federal Spor Enstitüsü’nün (International Council for Coach Education, ICCE) 5 Temmuz 2000 tarihindeki özel toplantısında 29 ülkenin antrenör eğitimcilerinin oybirliği ile kabul ettiği antrenörlük mesleğinin 10 temel sorununu şu şekilde sıralamıştır (Ziyagil ve Sevimli, 2013).

1. Etik davranış standartlarına bağlı spor teşkilatları ve antrenörlerin geliştirilmesi, teşkilat ve antrenörlerin bu standartlara uyup uymadığının denetlenmesi,

2. Tüm seviyelerdeki antrenörlerin mesleki yeterliliklerinin tanımlanması, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi,

3. Antrenör eğitiminin temelini oluşturan teorik bilgilerin pratiğe uygulanabilecek şekilde antrenörlük eğitiminin verilmesi,

4. Tüm seviyelerde sporun geliştirilmesinde antrenörün hayati bir role sahip olduğunun, hükümetler, spor teşkilatları ve toplum tarafından bilinmesi ve anlaşılmasının sağlanması,

5. Sporcu merkezli antrenörlüğü, antrenör merkezli eğitimi ve mesleki gelişmeyi teşvik eden ve destekleyen bir felsefenin benimsenmesi,

6. Antrenörlük bilgisi ve deneyimine erişim ve iletişimi mümkün kılacak sürekli eğitim ve gelişmenin desteklenmesi,

7. Eğitim koşulları, hizmeti ve sonuçlarını koruyarak antrenörlük eğitimi ve mesleki gelişim fırsatlarının yaygınlaştırılması,

8. Bireyin çok yönlü ihtiyaçlarını tanımlamaya ve karşılamaya dayalı olarak antrenörün sürekli eğitim ve mesleki gelişimini teşvik eden ve destekleyen sistemlerin geliştirilmesi,

9. Antrenörlüğün bir meslek olarak tanınması ve gelişmesi için çalışılması,

10. Antrenörün kendi istediği zaman, yer ve sıklıkta çalışmasına müsaade eden açık ve uzaktan öğretimi destekleyecek antrenör eğitim sistemlerinin geliştirilmesi.

2.4. Sporcunun Gelişiminde Antrenörün Rolü

Antrenörler; değerleri, tutumları ve davranışları ile sporcuların spor deneyimini etkilemektedir (Smith ve Smoll, 2002; Newin, ve ark., 2008; Fraser ve Cote, 2009). Sporcuların kazandıkları deneyimlerden memnun olma düzeyi ve spor yapmayı

sürdürme arzusundaki süreklilik büyük oranda antrenörlerin etkisi neticesinde ortaya çıkmaktadır (Weiss ve Williams, 2004; Fraser ve ark., 2005).

Bloom (1985), sporcunun gelişim evrelerinde antrenörün rolünü;

a) Erken Gelişim Yıllarında, gelişim sürecine odaklı, kibar, neşeli, çocuğu koruyucu ve onun üstün yeteneğini fark eden olması,

b) Ergenlik ve Öncesi Yıllarda, üstün teknik bilgi, yeterli bireysel ilgi gösteren, saygı duyulan, güçlü rehberlik ve görevi olarak gözükmektedir.

c) Ergenlik sonrası yıllarda, usta antrenör, çekinilen ve saygı duyulan, başarılı ve başarı için talepkâr, kızgınlığında bile sporcular için daima içinde sevgi besleyen ve onların iyilik ve başarılarını düşünen bir yapıya sahip olmasıyla ifade etmiştir.

Dünyada antrenörlük mesleği ile ilgili birçok standart belirlenmiştir. Amerika Birleşik Devletlerinin atletizm antrenörleri için belirlediği ulusal 8 temel standart: (1) yaralanmalardan korunma, tedavi ve yönetimi, (2) risk yönetimi, (3) büyüme, gelişme ve öğrenme, (4) antrenman, kondisyon geliştirme ve beslenme, (5) antrenörlüğün sosyal ve psikolojik görünümü, (6) beceriler, taktikler ve stratejiler, (7) öğretim ve yönetim, ile (8) mesleki hazırlık ve gelişim konularını kapsamaktadır (Ziyagil ve Sevimli, 2013). Cassidy ve Kidman (2010) ortak çalışmalarında antrenörlük için sporcunun tanınması, liderlik, antrenörlük süreci, kişisel gelişim, planlama ve yönetim gibi önemli sayılan genel öğrenme alanlarından oluşması gerektiğini ifade etmişlerdir.

2.5. Antrenör Sporcu İlişkisi

Antrenör sporcunun yaşamında en etkili birey olarak ifade edilir (Kavussanu ve ark. 2008). Antrenör, sporcunun sportif, fiziksel, fizyolojik ve psikolojik performansını etkileyen birincil kişidir (Horn, 2002).

Antrenör, sporcu başarısında en önemli unsurlardan bir tanesidir. Eğer antrenör, psikolog ve sporcu ilişkisini düzenlerse başarıyı kısa sürede yakalar. (Temel, 2010). Bir antrenör takım içinde başarı ve gelişimi sağlamak amacıyla önemli roller alır. Antrenörün rolleri ilişki, disiplin, birliktelik gibi alanlarla daha yoğunlaşır. Bu nedenle antrenör-lider birlikteliğinin olması gerekmektedir (Jowett, 2007).

Bir antrenörün aklında takımını nasıl eğiteceği, nasıl değerlendireceği, nasıl geliştireceği ve elinde nasıl tutacağı ile ilgili sorular mevcuttur. Aynı düşüncede olmayanları, farklı geçmişe sahip olanları ortak bir hedefte birleştirmek ve uyum

kurmalarını sağlamak antrenörün diğer zor görevlerinden bir tanesidir. Bu yoldan hareketle antrenörün sporcularıyla ilişkilerini iyi konumlandırması gerekmektedir (Pawar ve ark, 2009).

Antrenör başarılı olmasındaki en temel yöntem yetenekli sporcuları keşfedip elinde tutabilmeyi sağlamaktır. Yetenekli sporculara yaklaşım ve rehberlik çok daha akılcı, mantıklı ve kaliteli ilişki içerisinde olmalıdır. Antrenör sporcu ilişkisi dinamik bir yapıya sahiptir. (Çalışkan ve Göral, 2013).

Antrenörlerin sporcular üzerinde olumlu ve olumsuz etkiye sahip oldukları aşikârdır. Olumlu bir antrenör sporcu ilişkisi, sporcuların sosyo-psikolojik ve sosyal huzurları artırabilir, bireysel etkinliğin gelişimine katkı sağlayabilir, fiziksel aktivitelerde gelişimin sürekliliğine yardımcı olur (Dosil, 2005).

Antrenör ve sporcular çoğu zaman sporcuya sağlanan destek, rehberlik ve bilgi doğrultusunda ortaklıklar, anlaşmalar ve ilişkiler oluştururlar. Bu ilişkilerde karşılıklı güven, saygı, barış, destek, işbirliği, iletişim ve anlaşma, performansta başarı ve önemli parçalar olarak düşünürler (Jowett ve Cockerill, 2003). Bu durumun tersine, güven eksikliği, saygısızlık, aşırı hakim olma ve aşırı itaatın yanı sıra sözel, fiziksel ve cinsel sömürü gibi sağlıklı antrenör sporcu ilişkisinin temellerini çürüten bileşenler olarak dikkate alınmaktadır (Çalışkan ve Göral, 2013).

Antrenör sporcu ilişkisinde göze çarpan başka bir durumda takımın ya da kulüpte yer alan başarı ya da yetenekleriyle öne çıkan yıldız sporcularla olan ilişkilidir. Antrenörlerin yoğun olarak zaman geçirmek istedikleri bu sporcular kulüp içerisinde baskın olmaya çalışmaktadırlar. Bu nedenle antrenörler bu sporcularla ilişkilerinde oluşturdukları davranış modellerini sergilerken diğer sporcuları da kaybetmemeye dikkat etmelidirler. Diğer oyuncular yetenekli oyunculara ayrıcalık yapıldığını düşündüğünde takım birlikteliği tehlikeye girebilir (Çalışkan ve Göral, 2013).

Antrenörlerin iyi ilişkiler içerisinde olduğu sporcularıyla başarıyı elde etmeleri daha kolaylaşacaktır (Isabel ve ark, 2008). Sporcuların antrenörüne güven konusunda endişe içerisinde olmamaları gerekmektedir. Antrenörler, sporcularının üzüntü ve sıkıntılarını şahsi meselesi olarak görmelidirler. Düzenli davranış sergileyen antrenörler sporcularıyla kaliteli ilişkiler kurarak, sporcuların kendilerine olan bağlılığını artırabilen kişilerdir. Başarılı antrenörler ilişkilerini zenginleştirdiklerinde liderliklerinin ilerleyebileceğini bilirler. Başarısızlıkları kendi sorumluluğuna alabilirler. Başarılı

olduklarında şeref ve onuru oyuncularıyla paylaşabilirler ve takdir etmenin öneminin farkındadırlar (Çalışkan ve Göral, 2013).

2.5.1. Antrenörlerin Sporculara Karşı Davranışı

Sporcu ve antrenörler sportif başarı için davranışların sosyalleşmesi ve birbirlerine uyumlu olmaları gerektiği inancını taşımaktadırlar. Kişiler arası etkileşim, spora başarıya ulaşmak için önem arz etmektedir. Sporcunun antrenmanlarda antrenörünün söylediklerini harfiyen yapması önemlidir. Her türlü problemi çözmek, uzlaşmaya gitmek takım için gereklidir. Antrenörler antrenmanın yapılış biçimi önemlidir. Antrenör gerek dış gerekse iç streslere göre çalıştırdığı grubu yönlendirmelidir. Bir sporcunun diğer sporcularla yarışması dış streslerin başında gelir. İç stresler ise takım içerisindeki sorunlardan kaynaklanmaktadır. Antrenörler, sporcular ile ilgili özel sorunlarda da iletişim kurmak, sporcularını en optimal düşünceye sevk ederek kapasitelerini artırmak zorundadır (Çalışkan ve Göral, 2013). Etkili bir antrenör sporcusunun antrenman ve müsabakalarda olumlu sonuçlar elde etmesini sağlar (Boardley ve ark, 2008).

Çoğu antrenör kendilerini yetiştiren antrenörleri taklit eder. Değişen şartlar ve zaman içerisinde teknik ve taktikleri takip edip sporcuların performansına katkıda bulunamazlar. Bazı antrenörler de sporcuların sürekli yönetilmeye ihtiyaçlarının olduğunu düşünerek, kendileri olmadan bir şeyler yapamayacaklarını düşünürler. Bu durum sporcuların sorumluluk duygusu kazanmasına engel olur. Dahası sporcularda aşırı bağımlı olma eğilim başlar ve kendine güven duygusu kazanmada büyük güçlüklerle karşılaşır (Çalışkan ve Göral, 2013).

Bir antrenör sporcusunun hangi yönde yetenekli olduğunu belirlemek zorundadır. Farklı kişiliklere sahip sporcuların psikolojik problemlerini, ustaca bir yaklaşımla çözmeleri gerekmektedir. Zira yanlış bir yaklaşım sporcuyu iyi bir seviyeye getirmenin aksine belirlene hedeften uzaklaşmasına neden olur. Bir antrenör inatçı bir sporcu ile anlaşabilirken diğeri bunu imkansız olduğunu düşünebilir. Sabır, kararlılık ve bilinçli yaklaşımlar antrenörü başarıya götüren en büyük etkenlerdir. Antrenörler maç kazandıklarında ve kaybettiklerinde farklı davranış yaklaşımlar sergilemektedirler (Çalışkan ve Göral, 2013).

Kazanan sporcuya karşı antrenör davranışı bu yaklaşımlardan biridir. Bir maçı ya da müsabakayı kazanmak, antrenörün her zaman ölçüsü olmamalıdır. Kazanma

önemli olmakla birlikte sporcunun bütünüyle gelişme göstermesi dikkate alınmalıdır. Kazanan bir sporcu yetiştirmenin ötesinde antrenörlerin önemli sorumluluklarından olan fiziksel, ruhsal ve duygusal yönlerini geliştirmektir (Çalışkan ve Göral, 2013).

Antrenörün davranışsal yaklaşımlarında bir diğer de kaybeden sporcuya yöneliklik olandır. Her antrenör kaybetmeye veya kaybeden sporcuya karşı bir tavır içerisindedir. Eğer antrenör, kaybedeni zayıf, yetenezsiz ve alay edilecek bir kişi olarak görürse, sporcunun güvenini kaybeder. Eğer antrenör korku yöntemiyle sporcuyu kazanmaya zorlarsa, sonucunda başarının olması düşük bir ihtimaldir. Kaybetme durumunda olgun ve bilinçli bir yaklaşım, sporcunun daha sonraki müsabaka ya da yarışmalarda istenilen sonunca ulaşmasını kolaylaştıracaktır. Her antrenör kaybetme durumunda tutarlı bir yaklaşım sergilemelidir. Antrenörlerin gerekeni yatığını düşünerek sorumluluğu üzerinden atmaya çalışması, başarısızlıkların devam etmesine neden olabilir.

Aksine bu durumlarda antrenörlerin sporcularını destekleyici ve morali artırıcı konuşmaları, kaybetme sonucunda ortaya çıkan hassas durumlarda başarıyı tetikleyebilir. Ortaya çıkabilecek büyük güçlükler bu şekilde aşılabılır. Müsabakayı kazanacak olan sporcudur fakat bundan daha önemlisi ona o müsabakayı kazandıracak olan antrenördür (Çalışkan ve Göral, 2013).

Takım veya kulüp bünyesinde bulunan sporcuların kişilik özellikleri birbirinden farklıdır. Uyumlu çalışan sporcular olmakla birlikte uyum sorunu yaşayan problemlili sporcular da mevcut olabilir. Bu tip sporculara antrenörlük yapmak genelde zordur. Çünkü problem meydana çıkıncaya kadar antrenörün bireyleri ayrı ayrı inceleme olanağı olamayabilir. Dahası gelişen şartlar ve yarışmadan kaynaklanan stres havası problemi doğurabilir (Çalışkan ve Göral, 2013).

Sporcu, antrenmanlara karşı çıkar antrenörünü dikkate almaz ve söylediklerinin tersine hareket eder. Antrenörüyle anlaşamayan, otoriteye reaksiyon geliştiren sporcu isyan etmeye kadar varan reddedici bir tavır takınır. Bu tür sorunlar karşısında yapılabilecek en uygun eylem, sporcuya konuşmak, onu yakından tanımaya çalışarak güven duygusunu sağlamaktır. Ortaya çıkan problemleri antrenör görmemezlikten gelmek yerine sorunların üzerine gitmeli ve sporcusunu kazanmaya yönelik adımlar atabilmelidir (Çalışkan ve Göral, 2013).

Sorun çıkaran sporcu türlerinden biri de bencil sporculardır. Çoğunlukla kendi çıkarları doğrultusunda hareket eden bu tip sporcular, işbirliğine yanaşmaz, nankörlük eder, kendisine ait kurallar ortaya koyarlar. Bu tip sporculara karşı alınabilecek önlemlerin başında; antrenör, kuralların ihlal edilmesinin yasak olduğunu ve kulübün belirli kaideler doğrultusunda hareket ettiğini belirtmesi gerekir.

Sporcuların bazılarında görülen diğer bir sorun ise aşırı heyecanlı olmalarıdır. Performanslarının durumunu önceden kestirmek olanaksızdır. İstikrarsız olan bu sporcular, her an hayal kırıklığı yaşatabilirler. Müsabakadan önce aşırı derece heyecan içindedirler. Aşırı heyecan yaşamalarının sebebi; yaşadığı toplum, yetişme tarz, ailesi ve çevresiyle ilgilidir. Bu durumdaki sporculara karşı antrenör beklentilerini açıkça belirtmeli, kazansa da kaybetse de sporcunun yanında olduğu hissettirmelidir. Antrenöründen aldığı destek sporcunu kendine olan özgüvenini artırır.

Başarı fobisi olan sporcular da antrenörün karşılaştığı sorunlardan biridir. Bu sporcuların en büyük sporunu kaybetme problemi değil başarıma korkusudur. Elde edeceği başarıyı taşımayacağı düşüncesindedirler. Bu sporcular, geçmişte başarının sonunda kendisine diğer sporcular tarafından bir tepki geldiğini görmüştür. Başardığında diğerleri tarafından kıskanılmıştır. Sonuçta kazanmaktan haz duyma yerine acı çekmiştir. Bu tip sporculara karşı antrenör; sporcunun yalnızca kendi davranışlarından sorumlu olduğuna inandırmalıdır. Başarılı olduğunda sporcuya hak ettiği taktir sunulmalıdır. Sporcuya yenilgiyi kabullenme olgunluğu da kazandırabilmelidir. Sporcu kazandığında ve kaybettiğinde antrenörünün desteğini görmelidir (Çalışkan ve Göral, 2013).

Bu bağlamda değerlendirildiğinde antrenörlük mesleğinin uzmanlık gerektiren belirli ölçütlere sahip boyutlarının olması zorunluluğu açıkça görülmektedir. Bu nedenle genel olarak antrenörlük mesleğinin kendi içerisinde bazı sorunları barındırdığı görülmektedir.

3. MATERYAL VE METOT

Bu bölüm de araştırmanın ana kitlesi ve örnekleme yöntemi, araştırma grubu, ölçüm aracı, ölçüm aracının faktörlerinin tanımlanması, veri toplama aracı ve analizler açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Ana Kitlesi ve Örnekleme Yöntemi

Araştırmanın evrenini, Türkiye’de faal olarak güreş yapan erkek güreşçiler oluşmaktadır. Araştırmada farklı kulüpler adına güreş yapan sporculara kulüplerinde ölçek uygulanmıştır. Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın verilerine göre 2014 yılı sonu itibariyle Türkiye’de toplam faal olarak güreş yapan erkek sporcu sayısı 13,432 kişidir (GSB, 2015).

Farklı çalışmalarda ortalama ve standart sapmalar incelenmiş ve denek sayısını belirlemek için yapılan power analiz sonucunda örnekleme sayısının 1084 bireyden oluşması yeterli görülmüştür. Bu bağlamda araştırmada toplamda 1084 sporcuya ölçek uygulanmıştır.

$$n = \frac{Nt^2\sigma^2}{(N-1)d^2 + t^2\sigma^2}$$

$\sigma=0,72$
 $\alpha=0,05$
 $t= 1,96$
 $d=0,0415$

3.1.1. Araştırma Grubu

Araştırmaya Türkiye Güreş Federasyonunun 2014/2015 sezonu güreş müsabakalarına katılan güreş kulüplerinde en az bir antrenör eşliğinde müsabakalara hazırlanan ve müsabakalarda yarışan 14 yaş ve üzeri erkek güreşçi katılmıştır. Türkiye’nin farklı illerinde faal olarak toplam 128 güreş kulüp yer almaktadır (TGF, 2014). Bu kulüplerden basit rastgele örnekleme yöntemiyle seçilen 15 kulüp (ANKARA- ASKİ Spor Kulübü (15 antrenör), TEDAŞ Spor Kulübü (8 antrenör), ANTALYA- İlkey Kaya Akademi Spor Kulübü (2 antrenör), BURSA- Büyük Şehir Belediyesi Spor Kulübü (5 antrenör), ÇORUM- Çorum Belediyesi Spor Kulübü (4 antrenör), ERZURUM- Büyük Şehir Belediyesi Spor Kulübü (4 antrenör), İSTANBUL- Büyük Şehir Belediyesi Spor Kulübü (15 antrenör), Sancaktepe Belediyesi Spor Kulübü

(5 antrenör), Kasımpaşa Spor Kulübü (3 antrenör) İZMİR- Büyük Şehir Belediyesi Spor Kulübü (6 antrenör), MALATYA- Gençlik ve Spor Kulübü (4 antrenör), KAHRAMANMARAŞ- Büyük Şehir Belediyesi Spor Kulübü (6 antrenör), SAMSUN- Kavak Yaşar Doğu Güreş Eğitim Merkezi (2 antrenör), SİVAS- Güreş Eğitim Merkezi (4 antrenör), Zara Belediyesi Spor Kulübü (2 antrenör), çalışmaya alınarak kulüplerdeki her bir sporcuya ölçek uygulanmıştır ve toplam 1084 ölçek analize tabi tutulmuştur. Bu kapsamda sporcular ilgili kulüplerde toplam 85 antrenörü değerlendirmiştir.

3.2. Ölçüm Aracı

Araştırma kapsamında sporcu ve antrenörlerin demografik özelliklerini içeren 11 maddelik kişisel bilgi formu yanı sıra Mallet ve Code (2006) tarafından geliştirilen 47 maddeden oluşan 7 faktörlü “Coaching Behaviours Scale for Sport (CBS-S): *Spor için Antrenör Davranış Ölçeği (SADÖ)*” ölçeği kullanılmıştır.

CBS-S ölçeğinin Türkçe uyarlamasını yapmak için öncelikli olarak ölçek sahibi Jean COTE’ tan onay alınmıştır. Daha sonra Cumhuriyet Üniversitesi’nin farklı bölümlerinde İngilizce dersleri veren ÖSYM tarafından yapılan ÜDS (Üniversiteler Arası Kurul Yabancı Dil Sınavı) İngilizce sınavından 80 üzeri puan almış Yabancı Diller Yüksekokulu’nda görevli üç öğretim elemanı tarafından İngilizce’ den Türkçe’ ye çevrilmiştir. Türkçe’ ye çevrilen ölçek Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili Eğitimi Bölümü’ de görevli üç öğretim elemanı tarafından ifadeler açık, anlaşılır ve net hale getirilmiştir. Ölçek tekrar uzman üç kişi tarafından İngilizce’ ye çevrilmiştir. Ölçek son aşamada Türkçe’ ye çevrilerek gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

Sonraki aşamada araştırma örneklemeden sistematik örnekleme yöntemiyle her 23 kişiden bir kişi seçilerek ölçeğin güvenilirliğini belirlemek için anketin uygulanacağı örnekleme benzer özelliklere sahip 47 güreşçiye anket uygulanmıştır. Aynı ölçek üç hafta sonra bu araştırma grubuna yeniden uygulanmış ve Pearson Moments Correlation Korelasyon katsayısı ($r = 0,96$) olarak bulunmuştur. Bu durum bireylerin her iki testte de verdikleri cevapların birbirine uygun olduğunu sonuç olarak güvenilir olduğunu göstermektedir. Analiz sonucunda Cronbach Alpha değerinin 0,95 olduğu belirlenmiş ve ölçeği mükemmel düzeyde kullanılabilmesi ortaya çıkmıştır.

3.2.1. Ölçüm Aracının Faktörlerinin Tanımlanması

Mallet ve Cote (2006) tarafından geliştirilen 47 ifadeden oluşan ölçek 7 faktörlüdür. Faktörler antrenörün çeşitli durumlarda sporcularına karşı davranış tarzlarını ortaya koymaktadır. 1084 kişinin verdiği cevaplar sonucunda yapılan faktör analizi sonucunda Türkçe versiyonunda ölçek iki faktör olarak ortaya çıkmıştır. Bu faktörler Antrenman ve Müsabakanın Temel Etmenleri ile olumsuz antrenör davranışı olarak adlandırılmıştır. Ölçeğin orijinal halinde yer alan ilk 6 faktör “Antrenman ve Müsabakanın Temel Etmenleri” faktörü içerisinde yer aldığı, orijinal ölçekte yer alan son faktör de “Olumsuz Antrenör Davranışı” faktörü içerisinde yer aldığı gözlemlenmiştir. Ölçeğin faktör analizine ait sonuçlara araştırmanın bulgular kısmında yer verilmiştir.

Fiziksel Antrenman ve Kondisyon Çalışması: Ölçeğin bu alt boyutunda fiziksel antrenman ve kondisyon çalışmasında sporcunun antrenörü tarafından ne tür bir uygulamaya tabi tutulduğu ortaya koymaya çalışılmıştır. Bu alt boyutta sporcunun kendini güvende hissedebileceği antrenman programının varlığı, zorlayıcı, detaylı, planlı, düzenli bir program dahilinde çalıştırılıp çalıştırılmadığı ve antrenman tesis ve ekipmanlarının düzenlemesi belirtilmeye çalışılmıştır.

Teknik Becerilerin Gelişimi: Teknik becerilerin gelişimi alt boyutu, antrenörün teknik öğretimi sırasında sporcuya tavsiyelerde bulunup bulunmaması, teknik hataların düzeltilmesi, tekniğin doğru öğretilmesi, görsel ve sözel örnekler sunulması gibi unsurları içermektedir.

Zihinsel Hazırlık: Antrenör bu boyutta sporcunun baskı altındayken nasıl performans göstereceği, zihinsel hazırlığını nasıl yapması gerektiği, yeteneğinin farkındalığı, pozitif düşünceye sahip olma ve konsantrasyonunu nasıl koruyacağı ile ilgili tavsiyeleri içermektedir.

Hedef Belirleme: Antrenör bu boyutta sporcusuna hedef belirlemede yardımcı oluyor mu? Hedefine ulaşmak için stratejiler belirler mi? Hedeflerine yönelik ilerleyişini takip eder mi? Kısa ve uzun vadeli hedefler belirler mi? Hedeflerine ulaşmak için tarih belirler mi? Hedeflerinin belirlenmesinde sporcuya yardımcı olur mu? gibi ifadeleri içermektedir.

Müsabaka Stratejileri: Antrenörün sporcunun müsabaka esnasında en iyi performansını gerçekleştirmesi, zor durumların üstesinden gelebilmesi,

konsantrasyonun korunmasını sağlaması, tesis ve malzemelerinin müsabakaya yönelik iyi düzenlenmesi için göstermiş olduğu davranış tarzlarını içermektedir.

Olumlu Antrenör davranışı: Antrenör sporcusuna karşı anlayışlı mı? İyi bir dinleyici mi? Sporcusunun her şeyi ile ilgileniyor mu? Sporcusunun hayatıyla ilgili gizliliği koruyabiliyor mu? Güvenilir biri mi? gibi ifadeleri içermektedir.

Olumsuz Antrenör Davranışı: Antrenör, antrenmanlarda korkuyu kullanır mı? Sinirlendiğinde sporcusuna bağırır mı? Sporcunun fikirlerine saygı duymayan biri mi? Ayrımcılık ve kayırmacılık yapar mı? Şiddet uygular mı? Kalp kırar mı? Takımdaki daha iyi sporcularla daha fazla mı ilgilenir? gibi ifadeleri içermektedir.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılmak üzere üç kısımdan oluşan ölçek kullanılmıştır. Birinci kısımda sporcuya ait demografik bilgileri belirlemek amacıyla 6 maddelik değişkenlere yer verilmiştir. İkinci kısmı antrenöre ait demografik bilgileri tespit etmek amacıyla 5 maddelik değişkenler oluşturmaktadır. Üçüncü ve son kısımda araştırmada kullanılmak üzere araştırmacı tarafından “ Coaching Behaviour Scale for Sport” ölçek formu Türkçe’ ye uyarlanmıştır. Gerekli işlemlerin ardından ön anket çalışmasıyla ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğu belirlenmiştir. Ölçek, 47 sorudan oluşmaktadır. Ölçekte yer alan her bir değişken 7’li Likert Ölçeği kullanılarak (7= Her zaman, 6= Çok sık, 5= Sık sık, 4= Oldukça sık, 3= Bazen, 2= Nadiren, 1= Asla) değerlendirilmiştir. Ölçeğin puanlaması her soruya verilen yanıtların ortalama değerleri üzerinden yapılmaktadır. En düşük puan 1 en yüksek puan 7 olarak karşılık bulmaktadır.

Çalışmada kullanılan ölçek, araştırmacı tarafından yardımcı olarak belirlenen 10 kişiye anlatılmış ve araştırmacı, yardımcılarının ölçeği tam olarak kavradığından emin olmuştur. Sonrasında araştırmacı ve 10 yardımcı birey tarafından ilgili kulüplerde sporculara uygulanmıştır. Öncelikli olarak konu ile ilgili kulüp yöneticileri bilgilendirilmiş gerekli izinler alınmıştır. Sonrasında sporculara ölçekle ilgili gerekli açıklamalar yapılmıştır. Antrenörlerin olmadığı bir ortamda sporculara ölçek doldurtulmuştur. Anlaşılmayan ifadeler birebir araştırmacı ve yardımcı çalışanlar tarafından detaylı olarak açıklanmıştır. Ölçek 2014/ 2015 yılın güreş sezonu Eylül-Ekim ve Kasım ayları içerisinde belirlenen illerdeki kulüplerde araştırmacı ve yardımcılar tarafından yüz yüze uygulanmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel analizi SPSS 14,0 istatistik paket programında yapılmıştır. Araştırma verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotları (Sayı, Yüzde, Ortalama, Standart Sapma) kullanılmıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda belirlenen hipotezlerin test edilmesinde ve değişkenler arasındaki farkları ortaya koymada ise bağımsız gruplar t-testi ve tek yönlü varyans (anova) analizlerinden faydalanılmıştır. İstatistiksel anlamlılık $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

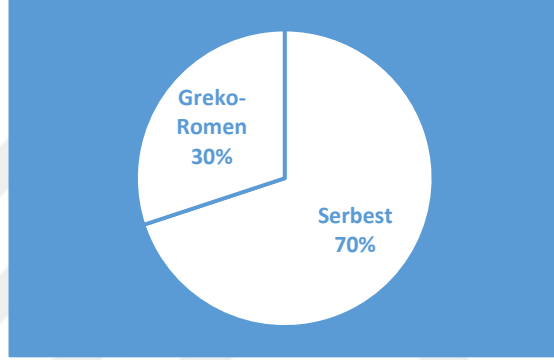
Tablolarda yer alan son sütunlar, gruplar arasındaki farkı göstermektedir. Son sütunlardaki ortalamalar farkı üzerindeki yıldızlar ise $p < 0.05$ 'e göre anlamlı olduğunu belirtmektedir. Belirlenen faktörlere yapılan Anova testinde dağılımların homojenlik durumlarına bakılmış, Levene Statistic homojenlik testinde $p = 0,05$ üzerinde olan değerlere Post Hoc Tukey testi uygulanmıştır.

4. BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde elde edilen veriler; sporcuların ve antrenörlerin demografik özelliklerine ait yüzde ve frekans dağılımları verilmiştir. Bununla birlikte ölçeğe ait faktör analizi sonuçları ve antrenör davranış tarzlarının sporcu değişkenleri ve antrenör değişkenleri açısından belirlenmesi amacıyla yapılan fark testleri sonuçları tablolar halinde sunulmuştur.

4.1. Sporcu ve Antrenörlere Ait Demografik Özellikler

Şekil 1’de görüldüğü gibi; 758 serbest stil güreş yapan (%69,9), 326 Greko-Romen stil güreş yapan (%30,1), sporcu olmak üzere toplamda 1084 kişi araştırmaya katılmıştır.

Şekil 1. Araştırmaya Katılan Katılımcıların Güreş Stillerine Göre Dağılımı

Tablo 1’de araştırmaya katılan katılımcıların yaşlarına göre dağılımları verilmiştir. Buna göre araştırmaya 14-17 yaş grubundan 675 kişi (%62,3), 18-20 yaş grubundan 286 kişi (%26,4), 21 yaş ve üzeri 123 (%11,3) kişi katılmıştır.

Tablo 1. Araştırmaya katılan katılımcıların yaşlarına göre dağılımı

YAŞ	n	%
14-17	675	62,3
18-20	286	26,4
21 ve üzeri	123	11,3
Toplam	1084	100

Tablo 2’ de araştırmaya katılan katılımcıların spor yaşlarına bakıldığında 1-3 yıl arası lisanslı olarak spor yapanların 396 (%36,5), 4-6 yıl arası spor yapanların 423 (%39), 7 yıl ve üzeri spor yapan bireylerin ise 265 kişi (% 24,4), olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Katılımcıların Spor Yaşlarına Göre Dağılımları

SPOR YAŞI	n	%
1-3 yıl	396	36,5
4-6 yıl	423	39
7 yıl ve üzeri	265	24,4
Toplam	1084	100

Tablo 3’ te araştırmaya katılan katılımcıların Türkiye Şampiyonaları’nda madalya etme durumlarına göre dağılımları verilmiştir. Tabloya göre katılımcılardan 555 kişi (%51,2), madalya kazanmışken, 529 kişi (%48,8) ise madalya kazanamadığını ifade etmiştir.

Tablo 3. Araştırmaya Katılan Katılımcıların Türkiye Şampiyonaları’nda Madalya Elde Etme Durumlarına Göre Dağılımları

MADALYA		
ELDE ETME DURUMU	n	%
Evet	555	51,2
Hayır	529	48,8
Toplam	1084	100

Tablo 4’ te araştırmaya katılan sporcuların milli sporcu olma durumları sunulmaktadır. Buna göre güreşçilerin 418 ‘i (%38,6) milli sporcu olduklarını belirtirken 666’sı (61,4) milli sporcu olmadıklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 4. Araştırmaya Katılan Katılımcıları Milli Sporcu Olma Durumlarına Göre Dağılımları

MİLLİ SPORCU OLMA DURUMU	n	%
Evet	418	38,6
Hayır	666	61,4
Toplam	1084	100

Tablo 5'te araştırmaya katılan katılımcıların 360'ı (%33,2) uluslararası müsabakalarda madalya kazandıklarını belirtirken; 724'ünün (%66,8) madalya etmediği görülmektedir.

Tablo 5. Araştırmaya Katılan Katılımcıların Uluslararası Müsabakalarda Madalya Elde Etme Durumlarına Göre Dağılımı

ULUSLARARASI MÜSABAKALARDA MADALYA KAZANMA DURUMU	n	%
Evet	360	33,2
Hayır	724	66,8
Toplam	1084	100

Tablo 6'da antrenör yaşlarına göre sporcu dağılımları sunulmaktadır. Tabloya göre araştırmaya katılan 41 (% 3,8) sporcu 22 yaş ve altı, 466 sporcu (% 43) 31- 40 yaş arası antrenör çalıştırmaktadır.

Tablo 6. Antrenör Yaşlarına Göre Araştırmaya Katılan Katılımcıların Dağılımı

ANTRENÖR YAŞLARINA GÖRE		
SPORCU SAYISI	n	%
22 yaş ve altı	41	3,8
23-30 yaş	351	32,4
31-40 yaş	466	43,0
41 ve üzeri	226	20,8
Toplam	1084	100

Tablo 7’de antrenör eğitim durumlarına göre sporcu dağılımları bakıldığında Lisansüstü mezunu antrenörün 34 (% 3,1) sporcu çalıştırdığı görülmektedir. Diğer taraftan 769 (% 70,9) sporcunun antrenörünün üniversite mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 7. Antrenör Eğitim Durumlarına Göre Araştırmaya Katılan Katılımcıların Dağılımı

ANTRENÖR EĞİTİM DURUMLARINA		
GÖRE SPORCU SAYISI	n	%
Ortaokul	57	5,3
Lise	224	20,7
Üniversite	769	70,9
Lisansüstü	34	3,1
Toplam	1084	100

Tablo 8’de antrenörün sporculuk dönemlerinde uluslararası müsabakalarda madalya elde etme durumlarına göre dağılımlarına bakıldığında 563 (%51,9) sporcunun antrenörünün madalyası varken diğer taraftan 521 (%48,1) sporcunun antrenörünün madalya elde etmediği görülmektedir.

Tablo 8. Antrenörün uluslararası madalya elde etme durumlarına göre Araştırmaya Katılan Katılımcıların Dağılımı

ULUSLARARASI		
MÜSABAKALARDA MADALYA	n	%
KAZANMA DURUMU		
Evet	563	51,9
Hayır	521	48,1
Toplam	1084	100

Tablo 9’ da bakıldığında sporculara “Kaç yıldır sizin antrenörlüğünüzü yapmaktadır?” ifadesine verdikleri yanıtlar görülmektedir. Buna göre 10 yıl ve üzeri aynı antrenörle çalışan sporcu sayısının 74 (%6,8) diğer taraftan 3 yıl ve altı süreyle aynı antrenörle çalışan sporcu sayısının 583 (% 53,8) olduğu görülmektedir.

Tablo 9. Araştırmaya katılan katılımcıların “Kaç yıldır sizin antrenörlüğünüzü yapmaktadır?” ifadesine verdiklerin yanıtların dağılımı

“KAÇ YILDIR SİZİN		
ANTRENÖRLÜĞÜNÜZÜ	n	%
YAPMAKTADIR?”		
3 yıl ve altı	583	53,8
4-6 yıl	350	32,3
7-9 yıl	77	7,1
10 yıl ve üzeri	74	6,8
Toplam	1084	100

Araştırmaya katılan sporcuların antrenörlerinin daha önceden ya da şu anda milli takım antrenörlüğü yapma durumlarına göre verdikleri yanıtlar Tablo 10’ da sunulmuştur. Tabloya göre araştırmaya katılan 656 (%60,5) sporcunun antrenörü milli takımlarda görev almışken; 428 (% 39,5) sporcunun antrenörü milli takımlarda görev alamadığı görülmektedir.

Tablo 10. Araştırmaya katılan katılımcıların antrenörlerinin milli takımlarda çalışma durumlarına göre dağılımı

MİLLİ TAKIM		
ANTRENÖRLÜĞÜ	n	%
Evet	656	60,5
Hayır	428	39,5
Toplam	1084	100

4.2. Faktörlerin Tanımlanması

Antrenman ve Müsabakanın Temel Etmenleri: Bu faktöre toplam 39 madde yüklenmiş olup değerleri 0,81 ile 0,54 arasında değiştiği ve kullanılabilir olduğu belirlenmiştir. Bu maddeler ise ölçekte yer alan (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39) numaralı ifadelerden oluşmaktadır. Bu faktöre yükleme yapan 39 maddenin güvenilirlik değeri Cronbach Alpha 0,97'dir.

Olumsuz Antrenör Davranışı: Bu faktöre toplam 8 madde yüklenmiş olup değerleri 0,90 ile 0,74 arasında değişmektedir. Bu maddeler ise ölçekte yer alan (40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47) numaralı ifadelerden oluşmaktadır. Bu faktöre yükleme yapan 8 maddenin güvenilirlik değeri Cronbach Alpha 0,94'tür.

4.3. Spor İçin Antrenör Davranış Ölçeğinin (SADÖ)

Faktör Analizi Sonuçları

Keşifsel faktör analizi bir veri matrisinde yer alan temel yapıyı tanımlamayı ve bu yapıyı oluşturan her bir boyutu ayrı ayrı belirlemeyi amaçlar (Hair ve ark., 1998). Keşifsel faktör analizinde tüm ölçekler için faktör yüklerinin hesaplanmasında temel bileşen tahmin yöntemi ve varimax döndürme tekniği uygulanmış, öz değerleri 1'den büyük olan faktörler dikkate alınmış, faktör yüklerinin ise 0.50'den büyük olması koşulu aranmıştır. Araştırmada kullanılan ölçekler için keşifsel faktör analizi sonuçları Tablo 12' de yer almaktadır.

Faktör analizinin geçerliliğini öncelikli olarak gösteren bir test olan KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) testi örneklem büyüklüğünü ölçmeye yarayan bir test olup, örnek büyüklüğünün analizlere devam edebilmek için KMO değerinin % 60'ın üzerinde

olması arzulanır (Nakip, 2003). Ayrıca X^2 değerinin yüksek olması ve p değerinin %0,05 düzeyinde anlamlı olması istenir.

Tablo 11’de görüldüğü üzere, spor için antrenör davranış ölçeğine uygulanan keşifsel faktör analizi sonucunda KMO değerinin % 60’dan büyük (0,96), X^2 değerinin yüksek ve $p= 0,001$ olduğu tespit edilmiştir. Tüm bu sonuçlar örneklem büyüklüğünün ve verilerin faktör analizi için yeterli olduğunu göstermektedir. Toplam açıklanan varyanslar incelendiğinde ise antrenör davranış ölçeğini oluşturan alt boyutların birlikte ölçüm modelinin %70,4’ünü açıkladığı tespit edilmiştir.

Tablo 11. Spor İçin Antrenör Davranış Ölçeği Faktör Analizi Yük Değerleri

Faktör Yük Değerleri		
Maddeler	1.Faktör	2.Faktör
Antrenman ve Müsabakanın Temel Etmenleri ($\alpha=0,97$, $VE= \%57,45$)		
S1	0,58	
S2	0,62	
S3	0,65	
S4	0,65	
S5	0,62	
S6	0,65	
S7	0,62	
S8	0,73	
S9	0,76	
S10	0,78	
S11	0,76	
S12	0,73	
S13	0,75	
S14	0,75	
S15	0,76	
S16	0,71	
S17	0,80	
S18	0,79	
S19	0,80	
S20	0,77	
S21	0,81	
S22	0,79	
S23	0,67	
S24	0,73	
S25	0,79	
S26	0,79	
S27	0,78	
S28	0,79	
S29	0,80	
S30	0,78	
S31	0,74	
S32	0,76	
S33	0,71	
S34	0,76	
S35	0,78	
S36	0,74	
S37	0,71	
S38	0,69	
S39	0,54	
Olumsuz Antrenör Davranışı ($\alpha=0,94$, $VE= \%12,95$)		
S40		0,74
S41		0,80
S42		0,89
S43		0,89
S44		0,89
S45		0,90
S46		0,87
S47		0,77
N=1084; KMO=0,96		
Bartlett's Sph. $\chi^2=48871,6$; $p = 0,001$		
Toplam Açıklanan Varyans= %70,40		

4.4. Araştırma Hipotezlerinin Test Edilmesi

Araştırmanın bu kısmında, ölçeğe katılan sporcular, antrenörlerinin davranış tarzlarını değerlendirmeye yönelik verdikleri yanıtların sporcu ve antrenörlerinin farklı demografik değişkenlerine göre değişim gösterip göstermediği ile ilgili bulgulara ulaşabilmek amacıyla belirlenen hipotezler test edilmiştir.

Bağımsız gruplar t – testi, iki ilişkisiz grup ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını test etmek için kullanılır (Büyüköztürk, 2002). İki'den fazla grup durumunda parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında farklılığa neden olan grubun tespitinde Tek yönlü (One way) Anova testleri kullanılmıştır. Tek yönlü varyans analizi, ilişkisiz ikiden daha çok örneklem ortalaması arasındaki farkın sıfırdan anlamlı bir şekilde farklı olup olmadığını test etmek üzere uygulanır (Büyüköztürk, 2002).

Tablo 12' de araştırmaya katılan sporcuların güreş stillerine göre antrenör davranış tarzlarında farklılıklar ortaya konmuştur. Bu yönde iki hipotez geliştirilmiştir.

H₀: Araştırmaya katılan sporcuların güreş stillerine göre antrenör davranış tarzları arasında farklılık yoktur.

H₁: Araştırmaya katılan sporcuların güreş stillerine göre antrenör davranış tarzları arasında farklılık vardır.

Tablo 12 incelendiğinde H₁ hipotezi geçerli sayılmıştır. Buna göre değişkenlerin ortalamalarına bakıldığında Greko-Romen güreş yapan sporcular (ort=3,64; SS=2,14) serbest stil güreş yapan sporculara (ort=3,18; SS=1,91) göre antrenörlerinin daha fazla olumsuz davranış sergilediklerini ifade ettikleri tespit edilmiştir (p<0,05).

Tablo 12. Spor İçin Antrenör Davranış Ölçeği Alt Boyutlarının Güreş Stili Değişkenine Göre Farklılaşması

ALT BOYUTLAR	Grup	n	Ort.	SS	t	P
Antrenman ve Müsabakanın Temel Etmenleri	Serbest	758	5,63	1,18	1,118	0,264
	Greko- Romen	326	5,54	1,22		
Olumsuz Antrenör Davranışı	Serbest	758	3,18	1,91	-3,465	0,001*
	Greko- Romen	326	3,64	2,14		

*=P<0,05; N=1084

Tablo 13' te araştırmaya katılan sporcuların Türkiye Şampiyonaları'nda madalya elde etme durumlarına göre antrenör davranış tarzlarında farklılıklar ortaya konmuştur. Bu yönde iki hipotez geliştirilmiştir.

H₀: Araştırmaya katılan sporcuların Türkiye Şampiyonaları'nda madalya elde etme durumlarına göre antrenör davranış tarzları arasında farklılık yoktur.

H₁: Araştırmaya katılan sporcuların Türkiye Şampiyonaları'nda madalya elde etme durumlarına göre antrenör davranış tarzları arasında farklılık vardır.

Tablo 13 incelendiğinde H₁ hipotezi geçerli sayılmıştır. Buna göre değişkenlerin ortalamalarına bakıldığında Türkiye Şampiyonaları'nda madalya elden sporcular (ort=5,39; SS=1,14) Türkiye Şampiyonaları'nda madalya elde edemeyen sporculara (ort=5,83; SS=1,20) göre antrenörlerinin antrenman ve müsabakanın temel etmenlerini yetersiz bulduklarını bununla birlikte kendilerine karşı daha fazla olumsuz antrenör davranışı sergilediklerini ifade ettikleri tespit edilmiştir (p<0,05).

Tablo 13. Spor İçin Antrenör Davranış leği Alt Boyutlarının Sporcuların Türkiye Şampiyonaları'nda Madalya Elde Etme Durumlarına Farklılaşması

ALT BOYUTLAR	Grup	n	Ort.	SS	t	P
Antrenman ve Müsabakanın Temel Etmenleri	Evet	555	5,39	1,14	-6,129	0,001*
	Hayır	529	5,83	1,20		
Olumsuz Antrenör Davranışı	Evet	555	3,75	1,90	7,526	0,001*
	Hayır	529	2,86	1,99		

*=P<0,05; N=1084

Tablo 14' te araştırmaya katılan sporcuların milli sporcu olma durumlarına göre antrenör davranış tarzlarında farklılıklar ortaya konmuştur. Bu yönde iki hipotez geliştirilmiştir.

H₀: Araştırmaya katılan sporcuların milli sporcu olma durumlarına göre antrenör davranış tarzları arasında farklılık yoktur.

H₁: Araştırmaya katılan sporcuların milli sporcu olma durumlarına göre antrenör davranış tarzları arasında farklılık vardır.

Tablo 14 incelendiğinde H₁ hipotezi geçerli sayılmıştır. Buna göre değişkenlerin ortalamalarına bakıldığında milli sporcu olan bireylerin (ort=5,25; SS=1,19) milli sporcu olmayan bireylere (ort=5,82; SS=1,15) göre antrenörlerinin antrenman ve müsabakanın temel etmenlerini yetersiz bulduklarını bununla birlikte kendilerine karşı daha fazla olumsuz antrenör davranışı sergilediklerini ifade ettikleri tespit edilmiştir (p<0,05).

Tablo 14. Spor İçin Antrenör Davranış Ölçeği Alt Boyutlarının Sporcuların Milli Sporcu Olma Durumlarına Farklılaşması

ALT BOYUTLAR	Grup	n	Ort.	SS	t	P
Antrenman ve Müsabakanın Temel Etmenleri	Milli	418	5,25	1,19	-7,772	0,001*
	Milli Değil	666	5,82	1,15		
Olumsuz Antrenör Davranışı	Milli	418	3,75	1,96	5,682	0,001*
	Milli Değil	666	3,05	1,97		

*=P<0,05; N=1084

Tablo 15' te araştırmaya katılan sporcuların uluslararası madalya elde etme durumlarına göre antrenör davranış tarzlarında farklılıklar ortaya konmuştur. Bu yönde iki hipotez geliştirilmiştir.

H₀: Araştırmaya katılan sporcuların uluslararası madalya elde etme durumlarına göre antrenör davranış tarzları arasında farklılık yoktur.

H₁: Araştırmaya katılan sporcuların uluslararası madalya elde etme durumlarına göre antrenör davranış tarzları arasında farklılık vardır.

Tablo 15 incelendiğinde H₁ hipotezi geçerli sayılmıştır. Buna göre değişkenlerin ortalamalarına bakıldığında uluslararası madalya elde eden sporcuların (ort=5,15; SS=1,19) uluslararası madalya elde edemeyen sporculara (ort=5,83; SS=1,15) göre antrenörlerinin antrenman ve müsabakanın temel etmenlerini yetersiz

bulduklarını bununla birlikte kendilerine karşı daha fazla olumsuz antrenör davranışı sergilediklerini ifade ettikleri tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Tablo 15. Spor İçin Antrenör Davranış Ölçeği Alt Boyutlarının Sporcuların Uluslararası Madalya Elde Etme Durumlarına Farklılaşması

ALT BOYUTLAR	Grup	n	Ort.	SS	t	P
Antrenman ve Müsabakanın Temel Etmenleri	Evet	360	5,15	1,19	-8,801	0,001*
	Hayır	724	5,83	1,15		
Olumsuz Antrenör Davranışı	Evet	360	3,77	1,96	5,346	0,001*
	Hayır	724	3,09	1,97		

*= $P<0,05$; N=1084

Tablo 16’ da araştırmaya katılan sporcuların antrenörlerinin eğitim durumlarına göre antrenör davranış tarzlarında farklılıklar ortaya konmuştur. Bu yönde iki hipotez geliştirilmiştir.

H₀: Araştırmaya katılan sporcuların eğitim durumlarına göre sporcularına karşı davranış tarzları arasında farklılık yoktur.

H₁: Araştırmaya katılan sporcuların antrenörlerinin eğitim durumlarına göre sporcularına karşı davranış tarzları arasında farklılık vardır.

Tablo 16 incelendiğinde H₁ hipotezi geçerli sayılmıştır. Buna göre değişkenlerin ortalamalarına bakıldığında sporcular, lise ve daha alt düzeyde eğitime sahip antrenörlerin (ort=5,27; SS=1,15) üniversite ve daha üst düzey eğitime sahip antrenörlere (ort=5,72; SS=1,19) göre antrenman ve müsabakanın temel etmenlerini yetersiz bulduklarını bununla birlikte kendilerine karşı daha fazla olumsuz antrenör davranışı sergilediklerini ifade ettikleri tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Tablo 16. Spor İçin Antrenör Davranış Ölçeği Alt Boyutlarının Antrenörlerin Eğitim Durumlarına Farklılaşması

ALT BOYUTLAR	Grup	n	Ort.	SS	t	P
Antrenman ve Müsabakanın Temel Etmenleri	Lise ve Altı	281	5,27	1,15	-5,417	0,001*
	Üniversite ve Üzeri	801	5,72	1,19		
Olumsuz Antrenör Davranışı	Lise ve Altı	281	3,85	1,90	5,279	0,001*
	Üniversite ve Üzeri	801	3,13	1,99		

*=P<0,05; N=1084

Tablo 17’ de araştırmaya katılan sporcuların antrenörlerinin uluslararası madalya kazanma durumlarına göre antrenör davranış tarzlarında farklılıklar ortaya konmuştur. Bu yönde iki hipotez geliştirilmiştir.

H₀: Araştırmaya katılan sporcuların antrenörlerinin uluslararası madalya kazanma durumlarına göre sporcularına karşı davranış tarzları arasında farklılık yoktur.

H₁: Araştırmaya katılan sporcuların antrenörlerinin uluslararası madalya kazanma durumlarına göre sporcularına karşı davranış tarzları arasında farklılık vardır.

Tablo 17 incelendiğinde H₁ hipotezi geçerli sayılmıştır. Buna göre değişkenlerin ortalamalarına bakıldığında sporcular, uluslararası madalya kazanan antrenörlerin (ort=5,34; SS=1,09) uluslararası madalya kazanamayan antrenörlere (ort=5,88; SS=1,24) göre antrenman ve müsabakanın temel etmenlerini yetersiz bulduklarını bununla birlikte kendilerine karşı daha fazla olumsuz antrenör davranışı sergilediklerini ifade ettikleri tespit edilmiştir (p<0,05).

Tablo 17. Spor İçin Antrenör Davranış Ölçeği Alt Boyutlarının Antrenörlerin Uluslararası Madalya Elde Etme Durumlarına Farklılaşması

ALT BOYUTLAR	Grup	n	Ort.	SS	t	P
Antrenman ve Müsabakanın Temel Etmenleri	Evet	563	5,34	1,09	-7,650	0,001*
	Hayır	521	5,88	1,24		
Olumsuz Antrenör Davranışı	Evet	563	3,79	1,86	8,362	0,001*
	Hayır	521	2,81	2,01		

*=P<0,05; N=1084

Tablo 18’ de araştırmaya katılan sporcuların antrenörlerinin milli takımlarda görev alma durumlarına göre antrenör davranış tarzlarında farklılıklar ortaya konmuştur. Bu yönde iki hipotez geliştirilmiştir.

H₀: Araştırmaya katılan sporcuların antrenörlerinin milli takımlarda görev alma durumlarına göre sporcularına karşı davranış tarzları arasında farklılık yoktur.

H₁: Araştırmaya katılan sporcuların antrenörlerinin milli takımlarda görev alma durumlarına göre sporcularına karşı davranış tarzları arasında farklılık vardır.

Tablo 18 incelendiğinde H₁ hipotezi geçerli sayılmıştır. Buna göre değişkenlerin ortalamalarına bakıldığında sporcular, milli takımlarda görev almayan antrenörlerin (ort=5,53; SS=1,21) milli takımlarda görev alan antrenörlere (ort=5,71; SS=1,16) göre antrenman ve müsabakanın temel etmenlerini yetersiz buldukları tespit edilmiştir (p<0,05). Diğer taraftan her iki grup antrenörlerinin olumsuz antrenör davranışı alt boyutu açısından bir fark olmadığı ortaya çıkmıştır.

Tablo 18. Spor İçin Antrenör Davranış Ölçeği Alt Boyutlarının Antrenörlerin Milli Takımlarda Görev Alma Durumlarına Göre Farklılaşması

ALT BOYUTLAR	Grup	n	Ort.	SS	t	P
Antrenman ve Müsabakanın Temel Etmenleri	Evet	656	5,71	1,21	-2,393	0,017*
	Hayır	428	5,53	1,16		
Olumsuz Antrenör Davranışı	Evet	563	3,40	1,94	1,589	0,112
	Hayır	521	3,28	2,07		

*=P<0,05; N=1084

Tablo 19’ da araştırmaya katılan sporcuların yaşlarına göre antrenör davranış tarzlarında farklılıklar ortaya konmuştur. Bu yönde iki hipotez geliştirilmiştir.

H₀: Araştırmaya katılan sporcuların yaşlarına göre antrenörlerin davranış tarzları arasında farklılık yoktur.

H₁ Araştırmaya katılan sporcuların yaşlarına göre antrenörlerin davranış tarzları arasında farklılık vardır.

Tablo 19 incelendiğinde H₁ hipotezi geçerli sayılmıştır. Buna göre değişkenlerin ortalamalarına bakıldığında antrenman ve müsabakanın temel etmenleri (F=34,873; p=0,00) ortalamaları sporcu yaşı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu sonuçlara göre 14-17 yaş grubu sporcularının diğer yaş grubu sporcularına göre (18-20 yaş ile 21 yaş ve üzeri) ortalama değerlerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. (14-17 yaş_{ort}= 5,81±1,14; 18-20 yaş_{ort} =5,40±1,18; 21 yaş ve üzeri_{ort} =4,95±1,18). Diğer taraftan olumsuz antrenör davranışı alt boyutunda sporcu yaşı değişkeni arasında farkın olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 19. Spor İçin Antrenör Davranış Ölçeği Alt Boyutlarının Sporcuların Yaşlarına Göre Farklılaşması

ALT BOYUTLAR	Grup	n	Ort.	SS	F	P	Ort. Farkı
Antrenman ve Müsabakanın Temel Etmenleri	14-17 Yaş	675	5,81	1,14			1>2* 1>3*
	18-20 Yaş	286	5,40	1,18	34,873	0,001**	2<1* 2>3*
	21 Yaş ve üzeri	123	4,95	1,18			3<1* 3<2*
Olumsuz Antrenör Davranışı	14-17 Yaş	675	3,20	2,04			
	18-20 Yaş	286	3,50	1,90	3,430	0,061	
	21 Yaş ve üzeri	123	3,57	1,91			

**=P<0,05; N=1084

Tablo 20’ de araştırmaya katılan sporcuların spor yaşlarına göre antrenör davranış tarzlarında farklılıklar ortaya konmuştur. Bu yönde iki hipotez geliştirilmiştir.

H₀: Araştırmaya katılan sporcuların spor yaşlarına göre antrenörlerin davranış tarzları arasında farklılık yoktur.

H₁ Araştırmaya katılan sporcuların spor yaşlarına göre antrenörlerin davranış tarzları arasında farklılık vardır.

Tablo 20 incelendiğinde H₁ hipotezi geçerli sayılmıştır. Buna göre değişkenlerin ortalamalarına bakıldığında antrenman ve müsabakanın temel etmenleri (F=18,345; p=0,00) ortalamaları ve olumsuz antrenör davranışı (F=21,011; p=0,00) ortalamaları sporcuların spor yaşı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu sonuçlara göre 1-3 yıl arası spor yaşı olan grup sporcularının diğer spor yaş grubu sporcularına göre (4-6 yaş ile 7 yaş ve üzeri) ortalama değerlerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. (1-3 yaş_{ort}= 5,87±1,16; 4-6 yaş_{ort} =5,53±1,18; 7 yaş ve üzeri_{ort} =5,32±1,18). Diğer taraftan olumsuz antrenör davranışı alt boyut açısından da sporcuların spor yaşı değişkeni arasında farkın olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre 1-3 yıl arası spor yaşı olan grup sporcularının diğer spor yaş grubu sporcularına göre (4-6 yaş ile 7 yaş ve üzeri) ortalama değerlerinin daha düşük olduğu görülmektedir. (1-3 yaş_{ort}= 2,81±1,96; 4-6 yaş_{ort} =3,58±1,98; 7 yaş ve üzeri_{ort} =3,66±1,91).

Tablo 20. Spor İçin Antrenör Davranış Ölçeği Alt Boyutlarının Sporcuların Spor Yaşlarına Göre Farklılaşması

ALT BOYUTLAR	Grup	n	Ort.	SS	F	P	Ort. Farkı
Antrenman ve Müsabakanın Temel Etmenleri	1-3 Yaş	394	5,87	1,16	18,345	0,001**	1>2*
	4-6 Yaş	423	5,53	1,18			1>3*
	7 Yaş ve üzeri	265	5,32	1,18			
Olumsuz Antrenör Davranışı	1-3 Yaş	675	2,81	1,96	21,011	0,001**	1<2*
	4-6 Yaş	286	3,58	1,98			1<3*
	7 Yaş ve üzeri	123	3,66	1,91			

**=P<0,05; N=1084

Tablo 21’ de araştırmaya katılan sporcuların antrenörlerin yaşlarına göre antrenör davranış tarzlarında farklılıklar ortaya konmuştur. Bu yönde iki hipotez geliştirilmiştir.

H₀: Araştırmaya katılan sporcuların antrenörlerinin yaşlarına göre antrenörlerin davranış tarzları arasında farklılık yoktur.

H₁ Araştırmaya katılan sporcuların antrenörlerinin yaşlarına göre antrenörlerin davranış tarzları arasında farklılık vardır.

Tablo 21 incelendiğinde H₁ hipotezi geçerli sayılmıştır. Buna göre değişkenlerin ortalamalarına bakıldığında antrenman ve müsabakanın temel etmenleri (F=69,380; p=0,00) ortalamaları ve olumsuz antrenör davranışı (F=28,803; p=0,00) ortalamaları antrenörlerin yaşı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Bu sonuçlara göre 22 yaş ve altında olan antrenörlerin 23-30 yaş ve 31-40 yaş arası antrenörlere göre antrenman ve müsabakanın temel etmenleri alt boyutuna göre daha düşük ortalamaya sahip oldukları görülmektedir (22 yaş ve altı_{ort}= 4,75±1,00; 23-30 yaş_{ort} =6,23±0,96; 31-40 yaş_{ort} =5,48±1,09). Diğer taraftan 23-30 yaş arasında yer alan antrenörlerin diğer yaş kategorilerinde yer alan antrenörlere göre ortalama değerlerinin yüksek olduğu belirlenmiştir (23-30 yaş_{ort} =6,23±0,96; 22 yaş ve altı_{ort}=

4,75±1,00; 31-40 yaş_{ort} =5,48±1,09; 41 yaş ve üzeri_{ort} = 5,03±1,19). Antrenör yaşlarına göre antrenman ve müsabakanın temel etmenleri alt boyutunda ortaya çıkan diğer bir farklılığa bakıldığında 41 yaş ve üzeri antrenörlerin 23-30 yaş ve 31-40 yaşları arasındaki antrenörlerden ortalama değerlerinin küçük olduğu görülmektedir (41 yaş ve üzeri_{ort} = 5,03±1,19; 23-30 yaş_{ort} =6,23±0,96; 31-40 yaş_{ort} =5,48±1,09).

Ölçeğin diğer bir alt boyutu olan olumsuz antrenör davranışı faktörüne bakıldığında 22 yaş ve altında yer alan antrenörlerinin diğer yaş kategorilerine göre daha yüksek bir ortalamaya sahip oldukları görülmektedir (22 yaş ve altı_{ort}= 4,85±1,64; 23-30 yaş_{ort}=2,61±2,08; 31-40 yaş_{ort}=3,58±1,87; 41 yaş ve üzeri_{ort} =3,61±1,81). Diğer taraftan 23-30 yaş arası antrenörlerin olumsuz antrenör davranışı boyutunun diğer yaş kategorilerinde yer alan antrenörlere oranla daha düşük ortalamaya sahip oldukları görülmektedir (23-30 yaş_{ort}=2,61±2,08; 22 yaş ve altı_{ort}= 4,85±1,64; 31-40 yaş_{ort}=3,58±1,87; 41 yaş ve üzeri_{ort} =3,61±1,81). Bununla birlikte 31-40 yaş grubu antrenörlerin 23-30 yaş grubu antrenörlerden büyük ortalamaya sahip oldukları 22 yaş ve altı antrenörlerin ortalamalarından ise küçük değere sahip oldukları tespit edilmiştir (31-40 yaş_{ort}=3,58±1,87; 23-30 yaş_{ort}=2,61±2,08; 22 yaş ve altı_{ort}= 4,85±1,64). Aynı şekilde 41 yaş ve üzeri yaş grubu antrenörlerin 23-30 yaş grubu antrenörlerden büyük ortalamaya sahip oldukları 22 yaş ve altı antrenörlerin ortalamalarından ise küçük değere sahip oldukları tespit edilmiştir (41 yaş ve üzeri_{ort} =3,61±1,81; 23-30 yaş_{ort}=2,61±2,08; 22 yaş ve altı_{ort}= 4,85±1,64).

Tablo 21. Spor İçin Antrenör Davranış Ölçeği Alt Boyutlarının Antrenörlerinin Yaşlarına Göre Farklılaşması

ALT BOYUTLAR	Grup	n	Ort.	SS	F	P	Ort. Farkı
Antrenman ve Müsabakanın Temel Etmenleri	22 Yaş ve altı	41	4,75	1,00	69,380	0,001**	1<2,3*
	23- 30 Yaş	351	6,23	0,96			2>1,3,4*
	31-40 Yaş	464	5,48	1,09			3<2* 3>1,4*
	41 Yaş ve üzeri	226	5,03	1,19			4<2,3*
Olumsuz Antrenör Davranışı	22 Yaş ve altı	41	4,85	1,64	28,803	0,001**	1>2,3,4*
	23- 30 Yaş	351	2,61	2,08			2<1,3,4*
	31-40 Yaş	464	3,58	1,87			3>2* ; 3<1*
	41 Yaş ve üzeri	226	3,61	1,81			4>2* ; 4<1*

**=P<0,05; N=1084

Tablo 22’ de araştırmaya katılan sporcuların antrenörlerin kendilerini çalıştırma sürelerine göre antrenör davranış tarzlarında farklılıklar ortaya konmuştur. Bu yönde iki hipotez geliştirilmiştir.

H₀: Araştırmaya katılan sporcuların antrenörlerinin antrenörlerin kendilerini çalıştırma sürelerine göre antrenörlerin davranış tarzları arasında farklılık yoktur.

H₁ Araştırmaya katılan sporcuların antrenörlerinin kendilerini çalıştırma sürelerine göre antrenörlerin davranış tarzları arasında farklılık vardır.

Tablo 22 incelendiğinde H₁ hipotezi geçerli sayılmıştır. Buna göre değişkenlerin ortalamalarına bakıldığında antrenman ve müsabakanın temel etmenleri (F=38,906; p=0,00) ortalamaları ve olumsuz antrenör davranışı (F=22,824; p=0,00) ortalamaları antrenörlerin yaşı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Bu sonuçlara göre 3 yıl ve altında olan antrenörlerin 4-6 yıl, 7-9 yıl ve 10 yıl ve üzeri antrenörlük yapanlara oranla antrenman ve müsabakanın temel etmenleri alt boyutuna göre daha yüksek ortalamaya sahip oldukları görülmektedir (3 yıl ve altı_{ort}=

5,84±1,15; 4-6 yıl_{ort} =5,51±1,13; 7-9 yıl_{ort} =5,37±0,92; 10 yıl ve üzeri_{ort} = 4,38±1,23). Diğer taraftan 4-6 yıl arasında yer alan antrenörlerin 3 yıl ve altı sürede antrenörlük yapanlardan daha düşük; 7-9 yıl antrenörlük yapan bireylerden daha yüksek ortalamaya sahip oldukları belirlenmiştir (4-6 yıl_{ort} =5,51±1,13; 3 yıl ve altı_{ort} = 5,84±1,15; 7-9 yıl_{ort} =5,37±0,92).

Antrenörlerin aynı sporcu ile çalışma sürelerine göre antrenman ve müsabakanın temel etmenleri alt boyutunda ortaya çıkan diğer bir farklılığa bakıldığında 7-9 yıl antrenörlük yapan bireylerin 3 yıl ve altı antrenörlere göre daha düşük; 10 yıl ve üzeri antrenörlük yapanlardan daha yüksek ortalamaya sahip oldukları tespit edilmiştir (7-9 yıl_{ort} =5,37±0,92; 10 yıl ve üzeri_{ort} = 4,38±1,23; 3 yıl ve altı_{ort} = 5,84±1,15).

Faktörden ortaya çıkan diğer bir fark da 10 yıl ve üzeri antrenör kategorisi ile diğer kategoriler arasındadır. Buna göre 10 yıl ve üzeri antrenörlük yapan bireylerin diğer antrenörlere göre daha düşük ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir (10 yıl ve üzeri_{ort} = 4,38±1,23; 3 yıl ve altı_{ort} = 5,84±1,15; 4-6 yıl_{ort} =5,51±1,13; 7-9 yıl_{ort} =5,37±0,92).

Ölçeğin diğer bir alt boyutu olan olumsuz antrenör davranışı faktörüne bakıldığında 3 yıl ve altında yer alan antrenörlerinin diğer kategorilere göre daha düşük bir ortalamaya sahip oldukları görülmektedir (3 yıl ve altı_{ort} = 2,87±1,95; 4-6 yıl_{ort} =3,82±1,99; 7-9 yıl_{ort} =3,96±1,98; 10 yıl ve üzeri_{ort} = 3,84±1,48).

Tablo 22. Spor İçin Antrenör Davranış Ölçeği Alt Boyutlarının Antrenörlerinin Sporcularını Çalıştırma Sürelerine Göre Farklılaşması

ALT BOYUTLAR	Grup	n	Ort.	SS	F	P	Ort. Farkı
Antrenman ve Müsabakanın Temel Etmenleri	3 yıl ve altı	583	5,84	1,15	38,906	0,001**	1>2,3,4*
	4-6 yıl	350	5,51	1,13			2<1*;2>3*
	7-9 yıl	77	5,37	0,92			3<1*;3>4*
	10 yıl ve üzeri	74	4,38	1,23			4<1,2,3*
Olumsuz Antrenör Davranışı	3 yıl ve altı	583	2,87	1,95	22,824	0,001**	1<2,3,4*
	4-6 yıl	350	3,82	1,99			2>1*
	7-9 yıl	77	3,96	1,98			3>1*
	10 yıl ve üzeri	74	3,84	1,48			4>1*

**=P<0,05; N=1084

5.TARTIŞMA

Bu çalışmaya, Türkiye'deki güreş antrenörlerinin sporcularına karşı davranış tarzlarının sporcular tarafından algılanma biçimlerini analiz etmek amacıyla toplam 15 kulüpten 1084 güreşçiye ölçek uygulaması yapılmıştır. Bu ölçek çalışması sonuçları Türkiye'deki güreş antrenörlerinin antrenman ve müsabakalarda sporcularına karşı sergilemiş oldukları davranış tarzlarının iyileştirilmesi, sporcu performansına olumlu etki eden boyutların ortaya konulması, pozitif liderlik sergileme esaslarının belirlenmesini sağlamaya yönelik uygulamalar açısından ele alınarak bu bölümde tartışılmıştır.

Çalışmaya katılan güreşçilerin, 758 serbest stil güreş yapan (%70), 326 Greko-Romen stil güreş yapan (%30), sporcu olmak üzere toplamda 1084 kişi araştırmaya katılmıştır (Şekil 1). Türklere yüzyıllar boyunca geleneksel zemininden gelen güreşler serbest stil formunda yapılmaktadır (Petrov, Bakalova, 2011). Bununla birlikte Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün “ güreş bir güç ve zeka oyunudur. Benim en sevdiğim güreş serbest güreştir. Eğer serbest stilde güreş yaparsak daha başarılı oluruz” sözü ülke genelinde serbest stil güreşin Greko-Romen stile göre daha yaygın olmasına neden olduğu düşünülmektedir.

Araştırmaya 14-17 yaş grubundan 675 kişi (%62,3), 18-20 yaş grubundan 286 kişi (%26,4), 21 yaş ve üzeri 123 (%11,3) kişi katılmıştır (Tablo 1). Küçük yaş kategorisinde katılımın fazla olmasının nedeni olarak Şahin (2006) güreş sporunun toplumsal dinamikleri üzerine 1135 kişi üzerinde yapmış olduğu çalışmada velilerin %70 oranında çocuklarının güreş yapmalarını destekleyecekleri ya da güreş yapmalarına olumsuz tavır sergilemeyeceklerini belirtmişlerdir. Bununla birlikte güreşin zor bir spor olması, para kazanma fırsatlarının az olması, medyatik ve popülerliğinin az olması gibi nedenlerden dolayı ilerleyen yaşlarda güreşçilerin bu spordan kopmalarına neden olmaktadır (Şahin, 2006).

Güreşçilerin spor yaşlarına bakıldığında 1-3 yıl arası lisanslı olarak güreş yapanların 396 (%36,5), 4-6 yıl arası güreş yapanların 423 (%39), 7 yıl ve üzeri güreş yapan bireylerin ise 265 kişi (% 24,4) olduğu görülmektedir (Tablo 2). Türkiye'de güreşe başlama yaşı 8-12 arasında değişmektedir. Araştırma 14 yaş ve üzeri güreşçilere yönelik yapılmaktadır. Bu nedenle güreşe başlama yaşı göz önünde bulundurulduğunda

araştırmaya katılan güreşçilerin spor yaşlarının bu doğrultuda çıkması normal karşılanmaktadır.

Araştırmaya katılan katılımcıların Türkiye Şampiyonaları'nda madalya etme durumlarına göre dağılımları verilmiştir. Tabloya göre katılımcılardan 555 kişi (%51,2), madalya kazanmışken, 529 kişi (%48,8) ise madalya kazanamadığını belirlenmiştir (Tablo 3). Türkiye Güreş Şampiyonaları'nın her yıl hem serbest hem de Greko-Romen stilde bütün yaş kategorilerinde düzenli olarak yapılması bununla birlikte araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda güreşçilerin spor yaşları da göz önünde bulundurulduğunda madalya kazanma oranlarının (Tablo 2) bu doğrultuda çıkması normal karşılanmaktadır.

Araştırmaya katılan sporcuların milli sporcu olma durumlarına ait sonuçlara göre güreşçilerin 418 'i (%38,6) daha öncesinde ya da hali hazırda milli sporcu olduklarını belirtirken 666'sı (61,4) milli sporcu olmadıklarını ifade etmişlerdir (Tablo 4). Milli Sporcu Belgesi verilmesi Hakkındaki Yönetmeliğin 7. Maddesi'nde belirttiği üzere ülkeyi temsil görevinin yerine getirilmiş olması için, sporcunun belirtilen yarışmalara, süresi içinde takımda oynamak veya müsabaka yapmak suretiyle fiilen katılması ve klasman listesinde yer alması şarttır (Milli Sporcu Belgesi Verilmesi Hakkında Yönetmelik, 2011). Bununla birlikte güreş branşında uluslararası müsabakalar 16 yaş ve üzeri kategorilerde (yıldızlar, gençler, ümitler ve büyükler) gerçekleşmektedir. Bu doğrultuda araştırmada milli olma durumunun düşük oranda çıkması beklendiği bir durum olarak algılanmalıdır.

Araştırmaya katılan güreşçilerin 360'ı (%33,2) uluslararası müsabakalarda madalya kazanırlarken; 724'ünün (%66,8) madalya elde edemedikleri sonucuna ulaşmıştır (Tablo 5). Uluslararası müsabakalara fiilen katılan ve klasman listesinde yer alan sporculara milli sporculuk belgesi tahsis edilmektedir (Milli Sporcu Belgesi Verilmesi Hakkında Yönetmelik, 2011). Bu açıdan Tablo 4'te sunulan bilgiler doğrultusunda güreşçilerin milli olma durumları ile uluslararası düzeyde madalya elde etme durumları arasında paralellik olduğu söylenebilir.

Antrenör yaşlarına göre sporcu dağılımları sunulmaktadır. Tabloya göre araştırmaya katılan 41 (% 3,8) sporcu 22 yaş ve altı, 466 sporcu (% 43) 31- 40 yaş arası antrenör çalıştırmaktadır (Tablo 6). Türksoy ve Şarkıcı (2003)'nin yaptığı bir çalışmaya göre antrenörlerin % 71,0'i 21-25 yaş arasında genç antrenörlerdir. Antrenör

Buna göre değişkenlerin ortalamalarına bakıldığında Greko-Romen gürę yapan sporcular (ort=3,64; SS=2,14) serbest stil gürę yapan sporculara (ort=3,18; SS=1,91) göre antrenörlerinin daha fazla olumsuz davranış sergilediklerini ifade ettikleri tespit edilmiştir (Tablo 12). Güręçiler üzerine yapılan bir çalışmada güręçilerin istedikleri antrenör tipinin % 52,87 ile “sevecen, duygusal”, % 32,48 “otoriter-sert”, % 8,28 “sadece başarılarla ilgilenen” ve % 6,37 “sessiz, sakın her şeye karışmayan” antrenör tipi olarak belirtmişlerdir (Kaya, 2000). Diğer taraftan yapılan bir çalışmada sporcular antrenörü tarafından değerli olduğunu hissetme ihtiyacı duyarlar. Bu doğrultudan hareketle Greko-Romen gürę antrenörlerinin iletişim, sevecen, duygusal, sporcusuna kendisini değerli hissettirecek davranışlar sergilememelerinden kaynakladığı söylenebilir. Bu negatif algıda güręçilerin geldiği sosyal tabanın etkisi olabilir.

Diğer bir bulguda Türkiye Şampiyonaları’nda madalya elden sporcular (ort=5,39; SS=1,14) Türkiye Şampiyonaları’nda madalya elde edemeyen sporculara (ort=5,83; SS=1,20) göre antrenörlerinin Antrenman ve Müsabakanın Temel Etmenlerini yetersiz bulduklarını diğer taraftan kendilerine karşı daha fazla olumsuz antrenör davranışı sergilediklerini ifade ettikleri tespit edilmiştir (Tablo 13). Benzer bir şekilde milli sporcu olan bireylerin (ort=5,25; SS=1,19) milli sporcu olmayan bireylere (ort=5,82; SS=1,15) göre antrenörlerinin antrenman ve müsabakanın temel etmenlerini yetersiz bulduklarını bununla birlikte kendilerine karşı daha fazla olumsuz antrenör davranışı sergilediklerini ifade ettikleri tespit edilmiştir (Tablo 14). Aynı şekilde uluslararası madalya elde eden sporcuların (ort=5,15; SS=1,19) uluslararası madalya elde edemeyen sporculara (ort=5,83; SS=1,15) göre antrenörlerinin antrenman ve müsabakanın temel etmenlerini yetersiz bulduklarını bununla birlikte kendilerine karşı daha fazla olumsuz antrenör davranışı sergilediklerini ifade ettikleri tespit edilmiştir (p<0,05). Karakoç ve arkadaşlarının (2011) yapmış olduğu bir araştırmada milli takım düzeyindeki elit sporcuların, sporcusu oldukları kulüp antrenörlerinin ve takım arkadaşlarının gözdesi olan bu sporcuların, antrenörleri hakkında olumsuz düşüncelerini beyan etme ihtimalinin zayıf olduğuna yönelik yaklaşımlar sergilemişlerdir. Diğer taraftan çalışmanın daha verimli olabilmesi için, kulüplerin bulunduğu il veya ilçelere gidilip kulüp bünyesindeki bütün sporculara uygulanması halinde, antrenörlerin davranışları hakkında daha objektif bir değerlendirme yapılabileceği düşünülmektedir

(Karakoç ve ark., 2011). Bu doğrultuda il ve ilçelerde bulunan spor kulüpleri üzerinde yapılan bu araştırma sonucunda elde edilen bulguların objektif olduğu söylenebilir.

Sporcular, lise ve daha alt düzeyde eğitime sahip antrenörlerin (ort=5,27; SS=1,15) üniversite ve daha üst düzey eğitime sahip antrenörlere (ort=5,72; SS=1,19) göre antrenman ve müsabakanın temel etmenlerini yetersiz bulduklarını bununla birlikte kendilerine karşı daha fazla olumsuz antrenör davranışı sergilediklerini ifade ettikleri tespit edilmiştir (Tablo 16). Eskrimciler üzerine yapılan bir çalışmada antrenörlerin eğitim durumlarına göre antrenör davranışlarının farklılaştığı belirlenmiştir (Toros ve Duvan, 2011). Elde edilen bu sonuçlar şunu göstermektedir ki: yıllardır söylendiği gibi bir antrenör; sporun temel taşı olmaktadır. O halde antrenöre ne kadar çok imkan sağlanır ve ne kadar iyi eğitilirse, yetiştireceği bireyler de o kadar performans göstereceklerdir. Bu da ancak iyi hazırlanan ve uygulanan bir antrenör eğitimi programıyla gerçekleştirilebilecektir. Antrenör olma şartları içinde lise ve dengi okul mezunu olanların üç hafta süren bu kurslarda antrenörlere diploma verilmesi bizce günümüz Türkiye'si şartlarında uygun değildir (Göral ve ark., 1999).

Sporcular, uluslararası madalya kazanan antrenörlerin (ort=5,34; SS=1,09) uluslararası madalya kazanamayan antrenörlere (ort=5,88; SS=1,24) göre antrenman ve müsabakanın temel etmenlerini yetersiz bulduklarını bununla birlikte kendilerine karşı daha fazla olumsuz antrenör davranışı sergilediklerini ifade ettikleri tespit edilmiştir (Tablo 17). Araştırmada ortaya çıkan sonuç doğrultusunda etkili antrenör davranışı ve yetkinliği, antrenörlerin sporculuk dönemlerinde elde edilen başarılarıyla doğru orantılı değildir. Birçok çalışma, antrenörlerin liderlik davranışlarının sporcuların memnuniyetlerini, performanslarını, kendilerine olan güvenlerini, kaygılarını ve sportif yetkinliklerini etkilemektedir. Jowet ve Poczwadowski, (2007)'e göre etkili antrenör ve sporcu ilişkisi antrenör ve sporcu arasındaki karşılıklı duygu, düşünce ve davranışların ifade edilmesi olarak tanımlanmaktadır. Bu yoldan hareketle bir antrenörün ilgili spor dalında başarılı bir sportif özgeçmişinin olması yeterli görülmemektedir. Bununla birlikte antrenörlerin sporcularına yaklaşımlarında gerekli olan psikolojik, pedagojik ve yönetsel anlamda kendini geliştirecek programlara katılmalarıyla mümkündür (Moen ve Federice, 2013).

Sporcular, milli takımlarda görev almayan antrenörlerin (ort=5,53; SS=1,21) milli takımlarda görev alan antrenörlere (ort=5,71; SS=1,16) göre antrenman ve

müsabakanın temel etmenlerini yetersiz buldukları tespit edilmiştir (Tablo 18). Ülkeyi uluslararası arenada temsil etme yetkisi verilen üst düzey milli takım antrenörleri belirli kriterler doğrultusunda belirlenmektedir (TGF, 2015). Bu kriterlerin başında antrenman ve müsabaka temel etmenleri kapsamında yer alan mesleki bilgi ve becerilerin yüksek olması ve uygulama yetkinliğine sahip olmasıdır (Wiman ve ark., 2010; Moen ve Federice, 2013). Bu doğrultuda araştırmada elde edilen bulgular ışığında milli takımlarda antrenörlük tecrübesi olan antrenörlerin bu yönünün yüksek çıkması normal karşılanmaktadır.

Antrenman ve müsabakanın temel etmenleri ($F=34,873$; $p=0,00$) ortalamaları sporcu yaşı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu sonuçlara göre 14-17 yaş grubu sporcularının diğer yaş grubu sporcularına göre (18-20 yaş ile 21 yaş ve üzeri) ortalama değerlerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. (14-17 yaşort= $5,81\pm 1,14$; 18-20 yaşort= $5,40\pm 1,18$; 21 yaş ve üzeriort= $4,95\pm 1,18$) (Tablo 19). Bu durumun genç yaşta sporcuların yaptıkları sporla ilgili yeterli düzeyde bilgi sahibi olmamalarından, karşılaştıkları davranış tarzlarının yaptıkları sporun doğası gereği olduğuna inanmalarından kaynaklandığı düşünülebilir.

Benzer bir şekilde antrenman ve müsabakanın temel etmenleri ($F=18,345$; $p=0,00$) ortalamaları ve olumsuz antrenör davranışı ($F=21,011$; $p=0,00$) ortalamaları sporcuların spor yaşı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu sonuçlara göre 1-3 yıl arası spor yaşı olan grup sporcularının diğer spor yaş grubu sporcularına göre (4-6 yaş ile 7 yaş ve üzeri) ortalama değerlerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. (1-3 yaşort= $5,87\pm 1,16$; 4-6 yaşort= $5,53\pm 1,18$; 7 yaş ve üzeriort= $5,32\pm 1,18$) (Tablo 20).

Diğer taraftan olumsuz antrenör davranışı alt boyut açısından da sporcuların spor yaşı değişkeni arasında farkın olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre 1-3 yıl arası spor yaşı olan sporcularının diğer sporculara göre (4-6 yaş ile 7 yaş ve üzeri) ortalama değerlerinin daha düşük olduğu görülmektedir. (1-3 yaşort= $2,81\pm 1,96$; 4-6 yaşort= $3,58\pm 1,98$; 7 yaş ve üzeriort= $3,66\pm 1,91$) (Tablo 20). Bu durumun diğer yaş kategorilerine göre spora yeni başlayan sporculardan öncelikli olarak üst düzey başarılar beklenmemesi nedeniyle ortaya çıktığı söylenebilir.

Bu sonuçlara göre 22 yaş ve altında olan antrenörlerin 23-30 yaş ve 31-40 yaş arası antrenörlere göre antrenman ve müsabakanın temel etmenleri alt boyutuna göre

daha düşük ortalamaya sahip oldukları görülmektedir (22 yaş ve altıort= 4,75±1,00; 23-30 yaşort =6,23±0,96; 31-40 yaşort =5,48±1,09). Diğer taraftan 23-30 yaş arasında yer alan antrenörlerin antrenman ve müsabakanın temel etmenleri alt boyutu bağlamında diğer yaş kategorilerinde yer alan antrenörlere göre ortalama değerlerinin yüksek olduğu belirlenmiştir (23-30 yaşort =6,23±0,96; 22 yaş ve altıort= 4,75±1,00; 31-40 yaşort =5,48±1,09; 41 yaş ve üzeriort = 5,03±1,19). Antrenör yaşlarına göre antrenman ve müsabakanın temel etmenleri alt boyutunda ortaya çıkan diğer bir farklılığa bakıldığında 41 yaş ve üzeri antrenörlerin 23-30 yaş ve 31-40 yaşları arasındaki antrenörlerden ortalama değerlerinin küçük olduğu görülmektedir (41 yaş ve üzeriort = 5,03±1,19; 23-30 yaşort =6,23±0,96; 31-40 yaşort =5,48±1,09). Son yapılan araştırmalarda uzman antrenör olmak için bireyin yetiştirdiği başarılı sporcu oranı ve meslekteki yılı önemlidir. Bazı spor dallarındaki uzman antrenör davranışlarını gözlemleyen bir araştırmada bazı özellikler saptanmıştır. Bir antrenörün uzman antrenör davranışı sergileyebilmesi için ilgili spor dalında en az on yıl çalıştırıcı deneyimine sahip olmalıdır ve birçok uluslararası ve ulusal düzeyde başarılı sporcu yetiştirmesi gerekmektedir (Wiman ve ark., 2010). Bu doğrultuda araştırmada elde edilen sonuçların normal çıktığı düşünülebilir.

Ölçeğin diğer bir alt boyutu olan olumsuz antrenör davranışı faktörüne bakıldığında 22 yaş ve altında yer alan antrenörlerinin diğerlerine daha yüksek bir ortalamaya sahip oldukları görülmektedir (22 yaş ve altıort= 4,85±1,64; 23-30 yaşort=2,61±2,08; 31-40 yaşort=3,58±1,87; 41 yaş ve üzeriort =3,61±1,81). Diğer taraftan 23-30 yaş arası antrenörlerin olumsuz antrenör davranışı boyutunun diğer yaş kategorilerinde yer alan antrenörlere oranla daha düşük ortalamaya sahip oldukları görülmektedir (23-30 yaşort=2,61±2,08; 22 yaş ve altıort= 4,85±1,64; 31-40 yaşort=3,58±1,87; 41 yaş ve üzeriort =3,61±1,81). Bununla birlikte 31-40 yaş grubu antrenörlerin 23-30 yaş grubu antrenörlerden büyük ortalamaya sahip oldukları 22 yaş ve altı antrenörlerin ortalamalarından ise küçük değere sahip oldukları tespit edilmiştir(31-40 yaşort=3,58±1,87; 23-30 yaşort=2,61±2,08; 22 yaş ve altıort= 4,85±1,64). Aynı şekilde 41 yaş ve üzeri yaş grubu antrenörlerin 23-30 yaş grubu antrenörlerden büyük ortalamaya sahip oldukları 22 yaş ve altı antrenörlerin ortalamalarından ise küçük değere sahip oldukları tespit edilmiştir (41 yaş ve üzeriort =3,61±1,81; 23-30 yaşort=2,61±2,08; 22 yaş ve altıort= 4,85±1,64) (Tablo 21).

Antrenman ve müsabakanın temel etmenleri ($F=38,906$; $p=0,00$) ortalamaları ve olumsuz antrenör davranışı ($F=22,824$; $p=0,00$) ortalamaları antrenörlerin yaşı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu sonuçlara göre 3 yıl ve altında olan antrenörlerin 4-6 yıl, 7-9 yıl ve 10 yıl ve üzeri antrenörlük yapanlara oranla antrenman ve müsabakanın temel etmenleri alt boyutuna göre daha yüksek ortalamaya sahip oldukları görülmektedir (3 yıl ve altıort= $5,84\pm 1,15$; 4-6 yılort = $5,51\pm 1,13$; 7-9 yılort = $5,37\pm 0,92$; 10 yıl ve üzeriort= $4,38\pm 1,23$). Diğer taraftan 4-6 yıl arasında yer alan antrenörlerin 3 yıl ve altı sürede antrenörlük yapanlardan daha düşük; 7-9 yıl antrenörlük yapan bireylerden daha yüksek ortalamaya sahip oldukları belirlenmiştir (4-6 yılort = $5,51\pm 1,13$; 3 yıl ve altıort= $5,84\pm 1,15$; 7-9 yılort = $5,37\pm 0,92$). Antrenörlerin aynı sporcu ile çalışma sürelerine göre antrenman ve müsabakanın temel etmenleri alt boyutunda ortaya çıkan diğer bir farklılığa bakıldığında 7-9 yıl antrenörlük yapan bireylerin 3 yıl ve altı antrenörlere göre daha düşük; 10 yıl ve üzeri antrenörlük yapanlardan daha yüksek ortalamaya sahip oldukları tespit edilmiştir (7-9 yılort = $5,37\pm 0,92$; 10 yıl ve üzeriort= $4,38\pm 1,23$; 3 yıl ve altıort= $5,84\pm 1,15$). Faktörden ortaya çıkan diğer bir fark da 10 yıl ve üzeri antrenör kategorisi ile diğer kategoriler arasındadır. Buna göre 10 yıl ve üzeri antrenörlük yapan bireylerin diğer antrenörlere göre daha düşük ortalamaya sahip olduğu tespit edilmiştir (10 yıl ve üzeriort= $4,38\pm 1,23$; 3 yıl ve altıort= $5,84\pm 1,15$; 4-6 yılort = $5,51\pm 1,13$; 7-9 yılort = $5,37\pm 0,92$). Ölçeğin diğer bir alt boyutu olan olumsuz antrenör davranışı faktörüne bakıldığında 3 yıl ve altında yer alan antrenörlerinin diğer kategorilere göre daha düşük bir ortalamaya sahip oldukları görülmektedir (3 yıl ve altıort= $2,87\pm 1,95$; 4-6 yılort = $3,82\pm 1,99$; 7-9 yılort = $3,96\pm 1,98$; 10 yıl ve üzeriort= $3,84\pm 1,48$). (Tablo 22). Hardin (2000) uzman bir antrenör davranışını kazanabilmek için ilgili branşta en az beş yıl tecrübeli olunmalı ve sporcularının kazanma oranının %70'lerde veya daha yüksek olması ve antrenör eğitimleri ve spor seminerleri aracılığıyla liderlik eğitimleri almaları gerektiğini ifade etmiştir. Bununla birlikte olimpik kürek sporcularına yönelik yapılan bir çalışmada sporcular bir kişinin uzman antrenör davranışları sergileyebilmesi için on yıldan fazla antrenörlük deneyimine sahip olması, ulusal yada ulusal ya da uluslararası düzeyde yarışan sporcular yetiştirebilmesi gerekmektedir. Aynı şekilde sporcunun üst düzeye ulaşan performansını koruyabilmesi ve geliştirebilmesi gerekmektedir (Cote ve Segwick, 2003). Buradan hareketle genç ve deneyimsiz antrenörlerin hem antrenman ve

müsabaka temel etmenleri hem de olumlu antrenör davranışı açısından düşük değer almasının normal olduğu söylenebilir.

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

Türkiye'deki güreş antrenörlerinin sporcularına karşı davranış tarzları üzerine yapılan bu çalışmada antrenörlerin antrenman ve müsabaka temel etmenleri ve olumsuz antrenör davranışı boyutları incelendi. Ölçeğin orjinal şeklinde yer alan yedi faktör, Türkçe 'ye uyarlama çalışmaları sonucunda iki faktör olarak tanımlanmıştır. Antrenman ve müsabaka temel etmenleri ve olumsuz antrenör davranışı olarak tanımlanan bu faktörler, sporcu ve antrenörlere ait farklı değişkenlere (Güreş stili, sporcu yaşı, sporcunun spor yaşı, sporcunun Türkiye Şampiyonası'nda madalya alma durumu, sporcunun milli güreşçi olma durumu, sporcunun uluslararası madalya alma durumu ile birlikte antrenörün yaşı, antrenörün sporcu olarak uluslararası müsabakalarda madalya elde etme durumu, antrenörün milli takımda görev alam durumu) göre karşılaştırıldı.

Yapılan değerlendirmelerle ölçeğin antrenman ve müsabaka temel etmenleri olarak adlandırılan ilk faktörüne ait karşılaştırma testleri sonucunda sporcu yaşı, sporcunun lisanslı spor yaşı, antrenörüyle çalışma süresi, Türkiye Şampiyonası'nda madalya alma durumu, sporcunun milli güreşçi olma durumu, uluslararası şampiyonalarda madalya alma durumu, antrenörün yaşı, eğitim durumu, sporcusuyla çalışma süresi, sporculuk dönemlerinde uluslararası madalya elde etme durumu, antrenörün milli takımlarda görev alma durumu değişkenlerinde farklar tespit edildi.

Buna göre sporcuların yaşı ve spor yaşları daha büyük, antrenörle çalışma süreleri daha uzun olan, milli sporcu olan, uluslararası madalya kazanan sporcular, antrenman ve müsabakanın temel etmenleri kapsamında antrenörlerinin davranış tarzlarını beğenmediklerini bu kapsamda antrenörlerinin yetersiz olduklarını ifade etmişlerdir. Buradan hareketle sporcunun tecrübesi arttıkça antrenörün davranış tarzlarının yetersiz olduğu kanısı oluşmaya başladığı tespit edildi.

Diğer açıdan değerlendirildiğinde sporcularda, genç ve yaşlı (22 yaş ve altı- 41 yaş ve üzeri) antrenörlerin, eğitim düzeyi düşük antrenörlerin, sporculuk dönemlerinde uluslararası madalya elde etmiş antrenörlerin ve aynı sporcu ile çalışma süresi uzun antrenörlerin antrenman ve müsabakanın temel etmenleri faktörünün ortaya koyduğu davranış tarzlarında daha yetersiz olduğu düşüncesi oluştuğu görüldü.

Yapılan değerlendirmelerle ölçeğin olumsuz antrenör davranışı olarak adlandırılan ikinci faktörüne ait karşılaştırma testleri sonucunda Greko-Romen güreş, antrenörlerinin sporculara daha fazla olumsuz davrandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Bununla birlikte sporcunun yaşı, spor yaşı büyüdükçe, elit düzeye ulaştıkça (milli olma, ulusal ve uluslararası şampiyonalarda derece elde etme gibi) antrenörlerin kendilerine daha fazla olumsuz davranış sergiledikleri sonucu elde edilmiştir.

Antrenörün kişisel özellikleri yönünde elde edilen sonuçlara bakıldığında; genç ve yaşlı (22 yaş ve altı- 41 yaş ve üzeri), eğitim daha düzeyi düşük, sporculuk dönemlerinde uluslararası madalya elde etmiş ve çalışma süresi yüksek antrenörlerin daha olumsuz tavır sergiledikleri belirlenmiştir.

Küreselleşmenin etkisiyle beraber dünyada çoğu ülke benzer antrenman programları ile sporcularını fiziksel ve fizyolojik olarak müsabakalara hazırlamaktadırlar. Bu bağlamda başarılı ve başarısız müsabık sporcuyu birbirinden ayıran etken olarak fiziksel ve fizyolojik özelliklerden çok psikolojik faktörler etkin hale geldiği görülmüştür. Sporcu psikolojisini etkileyen en önemli temel etken olarak kendisiyle en çok iletişim halinde olan antrenörlerinin bilgi ve becerilerine güvenmeleri gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Bu bağlamda sporcuların antrenörlerinin güvenebilecekleri donanımı edinmeleri gerekmektedir. Antrenörler, meslekleriyle ilgili antrenman şekilleri, performans testleri gibi birçok teknik bilgi ve becerilerini geliştirirken bunlarla birlikte sporcularının psikolojik düzeylerinin üst seviyeye çıkarılabilmesi için gerekli eğitimleri edinmelidirler.

Sporcuların ruh hallerinin sağlıklı olabilmesi, bunun performansına yansiyabilmesi için antrenörlerin sporcularını birebir tanımaları ve geldikleri sosyal tabaka da göz önünde bulundurmalarıdır.

Pozitif ve psiko-sosyal ölçeklerle antrenörlerin kapasiteleri ilgili kurumlar (Gençlik ve Spor Bakanlığı, Üniversiteler, Federasyonlar) aracılığıyla objektif bir şekilde testlerden geçirilmelidir.

Federasyon, spor bakanlığı ve üniversiteler sporcu motivasyonunda en etkin konumda olan antrenörlerin gelişimleri için seminer, kurs gibi faaliyetlerini artırmalı ve bu tür faaliyetlere tüm antrenörlerin etkin bir şekilde katılımlarını sağlamalıdır. Antrenörlerin fonksiyonel gelişimleri için branşında potansiyel ve gelişmiş uluslarla eğitim- öğretim alış verişinde iş birliği içinde olunmalıdır.

Bu araştırmadan hareketle antrenör davranışlarına yönelik akademik çalışmaların derinleştirilmesi, çoğaltılması ve ürünlerin paylaşılması antrenör verimliliğine katkı sağlayabilir.

KAYNAKLAR

- Abraham A, Collins D. Examining and extending research in coach development. *Quest*, 1998; 50: 59-79.
- Akkurt M. Kahramanmaraş'ta Yapılan Geleneksel Güreşlerin Tarihsel Gelişimi ve Toplum Tarafından Algılanış Biçimleri, yüksek lisans tezi, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş, 2008; 11
- Alpman C. Eğitim Bütünlüğü İçinde Beden Eğitimi ve Çağlar Boyunca Gelişimi, *Can Basın Yayın Ofset Matbaacılık*, Ankara, 2001; 36
- Anshel MH. *Sport Psychology: From Theory to Practice* (4th edition). San Francisco, CA: Benjamin Cummings. 2003; 124
- Avcuoğulları C. Türkiye Güreş Ligine Katılan Kulüplerin Çalışma Şartları ve Sporcu Kaynakları, İstanbul Güreş İhtisas Kulübü Vakfı Yayınları, Tezler Dizisi, İstanbul, 1993; 13
- Barrow JC. The variables of leadership: A review and conceptual framework. *Academy of Management Review*, 1977; 2; 231-251.
- Başaran M. Güreşin Öğretim ve Antrenman Temelleri, *Manisa Gençlik ve Spor Akademisi Yayınları*, Manisa, 1982; 1
- Başer E. Futbolda Psikoloji ve Başarı, *Bağırhan Yayinevi*, Ankara, 1996; 99-101
- Başer E. Uygulamalı Spor Psikolojisi, *Milli Eğitim Gençlik ve Spor Basım Yayın No:31*, Ankara, 1986; 185
- Bloom BS. *Developing Talent in Young People*, Ballantine, New York, 1985; 1
- Boardley ID, Kavussanu M, Ring C. Athletes' Perceptions of Coaching Effectiveness and Athlete-Related Outcomes in Rugby Union: An Investigation Based on the Coaching Efficacy Model, *The Sport Psychologist*, 2008; (22); 269-287
- Bompa T. *Theory and Methodology of Training The Key to Athletic Performance*, Kendall/Hunt Publishing Company. Iowa, 1989; 45
- Çalışkan G, Göral M. Antrenörün Liderliği, *Nobel Yayınları*, Ankara, 2013; 15-17, 77-79
- Cassidy T, Kidman L. (2010) Initiating a national coaching curriculum: a paradigmatic shift, *Journal of Physical Education and Sport Pedagogy*. 2010 (15/3); 307-322.
- Charman R, Drotter S, Noel J. *The Leadership Pipeline*. Jossey-Bass Publishing Company, San Francisco, 2001; 213

- Çeyiz S. Adana İlinde Futbol Antrenörlüğü Yapan Bireylerin Liderlik Tarzlarının Belirlenmesi, Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2007; 40,41
- Cote J, Sedgwick WA. Effective behaviors of expert rowing coaches: A qualitative investigation of Canadian athletes and coaches. *International Sports Journal*, 2003; 7/1: 62-77.
- Cote J, Yardley J, Hay J, Sedgwick W, Baker J. An Exploratory Examination of the coaching Behavior Scale for Sport, *Avante*, 1999; 5/2: 82-92
- Dale B. Basketball coaches organizational handbook. Monterey: Coaches Choice; 2003; 31
- Dankoff JK, Mahmut Al- Kaşgari. Compendium of Turkit Dialect (Divan Lugat at-Turk), Part I, Harvard University Printing Office, 1982; 319-320
- Doğan O. Spor Psikolojisi Ders Kitabı, Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları, Sivas, 2004; 109-113
- Dosil J. The Sport Psychologist's Handbook: A Guide for Sport-Specific Performance Enhancement, John Wiley Press, 2005; 24
- Erdem K. Futbolda Kenar Yönetimi Yönelisel Beceriler Strateji Taktik, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul, 2006; 14
- Eren E. Yönetim ve Organizasyon, Beta Yayınevi, İstanbul, 1998; 8-9
- Ez-Zamahşeri, El- Harizmi, Muğaddimetü'l Ebed, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 1993; 535
- Fraser TJ, Cote J, Deakin J. Youth sport programs: An avenue to foster positive youth development. *Journal of Physical Education and Sports Pedagogy*, 2005; (10): 19-40
- Fraser TJ, Cote J. Understanding adolescents' positive and negative development experiences in sport. *Journal of the Sport Psychologist*, 2009; (23): 3-23.
- Gabain AV. Türkçenin Grameri, (Çev: M Akalın), Türk Dil Kurumu Yayınları, 3. Baskı, Ankara, 2000; 532
- Göral M. Yıpıcı AK. Koç H. Antrenör Eğitimi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1999; (2): 273-290
- Gökdemir K. Güreş Antrenmanının Bilimsel Temelleri, Poyraz Ofset, Ankara, 2000; 8

- GSB, Federasyonlara Göre Lisanlı ve Sezon İtibariyle Faal Sporcu İstatistikleri, <https://sgm.gsb.gov.tr/RaporListesi/1/FederasyonlaraGoreSporcular.aspx>. Erişim Tarihi: 16.04.2015
- Gümüş A. Güreş Tarihi, Türk Spor Vakfı Yayınları, Ankara, 1988; 12-16
- Hair JF, Rolph EA, Ronald LT, William CB. Multivariate Data Analysis, Fifth Edition Prentice-Hall International Inc, New Jersey, USA.1998, 12
- Hardin B. Coaching expertise in high school athletics: Characteristics of expert high school coaches. Applied Research in Coaching and Athletics Annual, 2000; (15):24-38.
- Horn TS. Coaching effectiveness in the sport domain. In T.S. Horn (Ed.), Advances in Sport Psychology (1st ed.), 2002; 309–354
- Horn TS. Coaching effectiveness in the sport domain, Advances in Sport Psychology (3rd ed.), 2008; 239–268
- Isabel M. Antonio S. Antonio R. Felismina P. Michel M. A Systematic Observation of Youth Amateur Volleyball Coaches Behaviours, International Journal of Sport Sciences, 2008; 20/2; 37-58
- İğrek MM, Karataş A. Son Yüzyılda Türk Güreşi, Step Ajans Matbaacılık Reklamcılık Hizmetleri, İstanbul, 2000; 19
- İkizler C. Sporda Sosyal Bilimler. İstanbul, Alfa Yayınevi, 2000; 76
- İşler H, Alpay B. Türk Spor Tarihinde Geleneksel Aba-Şalvar Güreşlerimiz ve Günümüzdeki Durumunun Araştırılması, Proje No: SOB 2001/008, Niğde Üniversitesi, Bilimsel ve Teknolojik Araştırmalar Projeleri Birimi, Niğde, 2003; 76-77
- Jowett S, Cockerill I. Olympic medalists perspective of the athlete-coach relationship, Journal of Psychology of Sport and Exercise, 2003; 313-331
- Jowett S. Social Psychology in Sport. US. Human Kinetics, Inc, 2007; 42
- Jowett S, Poczwadowski A. Understanding the Coach-Athlete Relationship, Social Psychology in Sport. Champaign IL, Human Kinetics 2007: 3-14
- Karagözoğlu C. Sporda Psikolojik Destek. Morpa Yayınları, İstanbul, 2005; 70
- Karakoç Ö, Yüksek S, Aydın AD, Karakoç B, Yetiş Ü, Baydil B. Milli takım düzeyindeki erkek judocuların kulüp antrenörlerinde gözlemledikleri etik dışı davranışlar, Kastamonu Eğitim Dergisi, 2011; 19/1: 321-332

- Kasap H, Erdem K. Antrenör Felsefesi, Türkiye Futbol Federasyonu Yayınları, İstanbul, 2009; 3, 25-27
- Kaya Y. Güreş Eğitim Merkezlerinde Eğitim Gören 12-14 Yaş Güreşçilerin Antrenörleri İle İlişkilerindeki Motivasyonel Faktörlerin İncelenmesi, I. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Kongresi, Kongre Özet Kitabı, Ankara, 2000; 323-334
- Keten M. Türkiye’de Spor. Ankara: Ayyıldız Matbaası, 1974; 21
- Kılınç F, Göral M, Acet M. Spor Bilimleri Terminolojisi, Tuğra Ofset, Kütahya, 2000; 65
- Krause J, Ralph P. Coaching Basketball Revised Updated McGraw Hills Publishing, New York, 2002; 12
- Konter E. Bir Lider Olarak Antrenör, İstanbul, Alfa Basım Yayım Dağıtım. 1996; 26-36
- Lyle JWB. Towards a comparative study of the coaching process. Journal of Comparative Physical Education and Sport, 1993; 15 (2): 14-23.
- Mallet C, Cote J. Beyond winning and losing: Guidelines for Evaluating high performance coaches, The Sport Psychologist, Human Kinetics Inc. 2006; (20); 213-221
- Martens R. Başarılı antrenörlük, (Çev: Tuncer B), Beyaz Yayınları, İstanbul, 1998; 6
- Maria KM, Boardley LD, Jutkiewicz N, Vincent S, Ring C. Coaching Efficacy and Coaching Effectiveness: Examining Their Predictors and Comparing Coaches’ and Athletes’ Reports, Journal of the Sport Psychologist, 2008; (22); 383-404
- Maxwell JC. Liderlik Yasaları Reddedilmez 21 Liderlik Yasası (Çev. İbrahim Şener), Beyaz Yayınları, İstanbul, 1999; 183
- Moen F, Federici RA. Coaches’ Coaching Competence in Relation to Athletes’ Perceived Progress in Elite Sport, Journal of Education and Learning, 2013; 2/1: 240-252
- More KG, Franks IM. Analysis and modification of verbal coaching behaviors. The usefulness of data driven intervention strategy. Journal of Sport Science, 1996; (14): 523-543
- Newin, J, Bloom GA, Loughead, TM. Youth ice hockey coaches’ perceptions of a team-building intervention program. The Sport Psychologist, 2008; (22): 54-72.
- Newton M, Fry MD. Senior Olympians Achievement Goals and Motivational Responses. Journal of Aging and Physical Activity, 1998; (6) 256-270

- Öngel HB. Türk Kültür Tarihinde Spor, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2001; 320-343
- ÖSYM, <http://www.osym.gov.tr/belge/1-22061/2014-osys-milli-sporcu-yerlestirme-islemleri-basvuru-bi-.html>, 2015
- Pawar RS, Yadav RK, Sharma RJ. An Analysis of Leadership Behavior Preferred by Individual Sports Athletes at Inter-University-Level, Serbian Journal of Sport Sciences, 2009; 3/3: 99-104
- Petrov R. Principles of Freestyle Wrestling for Children and Adolescents. Spain: Impreso en Espana, 1977; 10
- Petrov R, Bakalova S. Wrestling in the Written Word, Balkan Publishing Company Ltd., Sofia, Bulgaria, 2011; 11,162-165
- Rainer M. Başarılı Antrenörlük, (Çev. Tuncer Büyükonat), Beyaz Yayınları, İstanbul, 1998; 35
- Saruhan YS. İstanbul Güreş İhtisas Kulübünde Güreş Sporunun Psiko-Sosyal Yönü Üzerine Araştırmalar, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1996; 3
- Serpa S. "Relationship Coach-Athlete: Outstanding Trends In European Research", Motricidade Humana. Portuguese Journal of Human Performance Studies, 1999; 12(1): 7-19
- Shahmuradov YA, Free Style Wrestling, Arti Grafiche San Marcello srl V le Regina Margherita, Rome, Italy, 1996; 9
- Şahin S. Sosyal Değişme Sürecinde Türkiye'de Güreş Sporunun Toplumsal Dinamikleri, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Yayınlanmış Doktora Tezi, İstanbul, 2006; 4
- Smith, RE, Smoll, FL. Youth sports as a behavior setting for psychosocial interventions. In J. Van Raalte & B. W. Brewer (Eds.), Exploring sport and exercise psychology, Washington, DC: American Psychological Association 2002; 2nd ed.: 341-371).
- TDK, Antrenörün Tanımı, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.55356b7fd72ef0.79428548. 2015
- Tayga Y. Türk Spor Tarihine Genel Bakış, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 1990; 1, 23
- Temel V. Konya İline Ait Bireysel ve Takım Spor Antrenörlüğü Yapan Bireylerin Liderlik Tarzlarının Karşılaştırılması, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, 2010; 44-50

- TGF, Güreşin Tanımı, <http://www.tgf.gov.tr/tr/>. 2015
- TGF Milli Takım Teknik Kadroları, <http://www.tgf.gov.tr/tr/>. 2015
- Toros T, Duvar A. Eskrimcilerde Algılanan Antrenörlük Davranışı, Kolektif Yeterlik ve Hedef Yönelimleri Arasındaki İlişki, Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2011; 6(1): 33-41
- Toschi L. Art of Wrestling, Wrestling in Art Antiquity, FILA, 2010; 13
- Türkmen M. <http://www.guresiyorum.com/dosyalar/009.ppt>. 2015
- Türksoy A, Şarkıcı T. 12-14 yaş futbolcuların antrenörlerinden algıladıkları ve tercih ettikleri lider davranışları ile ilgili sporcu tatmini, İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 2003; 11/3: 200- 203
- Türkmen M, İmamoğlu O, Ziyagil MA, Güngör B. Türkiye’de güreş sporunun popülaritesi ve seçilmiş bazı spor branşları ile karşılaştırılması, Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi, 2006; (163): 79
- Yıldırım E. Güreşte Yeni Eğitimin İlmî ve Metodik Temelleri, Uzman Matbaacılık, Ankara, 1977; 222
- Ulus CA. Yıldız Güreşçilerde Antrenman ve Beslenme Durumunun İrdelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, 2008; 4-5
- Vargas TM, Warners AL, Feltz DL. The predictability of coaching efficacy on team efficacy and player efficacy in volleyball. Journal of Sport Behavior, 2003; (26); 396-407
- Weiss MR, Smith AL, Stuntz CP. Moral development in sport and physical activity: Theory, research, and intervention. Advances in Sport Psychology (3rd ed.), 2008; 187-210
- Weiss MR, Williams L. The why of youth sport involvement: A development all perspective on motivational processes. In M.R. Weiss (Ed.), Developmental sport and exercise psychology: A lifespan perspective, 2004; 223-268.
- Williams MJ, Jerome GJ, Kenow LJ, Rogers T. Factor Structure of the Coaching Behavior Questionnaire and Its Relationship to Athlete Variables, The Sport Psychologist, Human Kinetics Publishers, 2003; 17: 16-34
- Wiman M, Salmoni W, Hall RC. An examination of the definition and development of expert coaching, International Journal of Coaching Science, 2010; 4/2:37-60

Ziyagil MA, Sevimli D. Avrupa Birliği ile uyum sürecinde yükseköğretimde antrenörlük eğitiminin yeniden yapılanması, *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2013;15 (1): 9-28

EKLER

EK:1 Etik Kurulu Raporu

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

Sayı: B.30.2.ODM.0.20.08/1474

18.02.2015

Sayın : Prof. Dr. Seydi Ahmet AĞAOĞLU

Etik Kurulumuza sunmuş olduğunuz **Türkiye'deki Güreş Antrenörlerinin Sporcularına Karşı Davranış Tarzlarının Analizi** başlıklı OMÜ KAЕК 2014/800 Karar nolu Anket çalışması nitelikli araştırma projeniz amaç, gerekçe, yaklaşım ve yöntemle ilgili açıklamaları, Klinik Araştırmalar Etik Kurulu yönergesine göre incelenmiş etik açıdan bir sakınca olmadığına, çalışmanın süresi 6 ayı geçerse 6 aylık bildirimlerinin yapılmasına; çalışma tamamlandıktan sonra sonucunun tarafımıza en geç üç(3) ay içerisinde bildirilmesine 25.09.2014 tarihli Etik kurulumuzda oy birliği ile karar verilmiştir.

Bilgilerinize arz/rica ederim.

Prof. Dr. A. Tefik SÜNER
Klinik Araştırmalar Etik Kurulu Başkan Yrd.

EK. 2 Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu

HASTA BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU ÖRNEĞİ *

ARAŞTIRMANIN ADI (ÇALIŞMANIN AÇIK ADI):

“Türkiye’deki Güreş Antrenörlerinin Sporcularına Karşı Davranış Tarzlarının Analizi”

Gönüllünün Baş Harfleri << >>

Bir araştırma çalışmasına katılmanız istenmektedir. Katılmak isteyip istemediğinize karar vermeden önce araştırmanın neden yapıldığını bilgilerinizin nasıl kullanılacağına çalışmanın neleri içerdiğini ve olası yararlarını risklerini ve rahatsızlık verebilecek konuları anlamanız önemlidir Lütfen aşağıdaki bilgileri dikkatlice okumak için zaman ayırınız ve eğer istiyorsanız kulüp yönetimi veya idareciniz ile konuyu değerlendiriniz. Eğer bir başka çalışmada da yer alıyorsanız bu çalışmada yer alamazsınız.

BU ÇALIŞMAYA KATILMAK ZORUNDAMIYIM?

Çalışmaya katılıp katılmama kararı tamamen size aittir. Eğer çalışmaya katılmaya karar verirsiniz imzalamanız için size bu Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu verilecektir. Katılmaya karar verirsiniz, çalışmadan herhangi bir zamanda ayrılmakta özgürsünüz. Bu durum sizi olumsuz herhangi bir şekilde etkilemeyecektir. Eğer isterseniz, bu çalışmaya katılımınızla ilgili olarak kulüp yönetiminiz veya idareciniz bilgilendirilecektir.

ÇALIŞMANIN KONUSU VE AMACI NEDİR?

Çalışmanın amacı, Antrenman ve müsabakalarda Türkiye’deki güreş antrenörlerin sergiledikleri davranış tarzlarının sporcular tarafından algılanma biçimlerinin nasıl olduğu araştırılarak durum analizi yapmaktır.

ÇALIŞMA İŞLEMLERİ:

Çalışma için size daha önceden geçerliliği ve güvenilirliği belirlenmiş bir ölçek sunulacaktır. Ölçek iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde size ve antrenörünüze ait kişisel bilgilerinizi tespit etmek için konulan ifadeler yer almaktadır. İkinci bölümde ise antrenörünüzün size karşı davranış tarzlarını ortaya koyan ve araştırmanın asıl amacını belirten ifadeler yer almaktadır. Ölçekleri doldurmadan önce gerekli açıklamalar yapılacaktır. Eğer anlaşılmayan bir yer var ise açıklamalar tekrarlanacaktır.

Sonrasında ölçeği doldurmanız istenecektir. Doldurma işleminin sonunda çalışma tamamlanmış olacaktır.

BENİM NE YAPMAM GEREKİYOR?

Size sunulan ölçeği tam olarak anlamanız, anlayamadığınız yerleri sormanız gerekmektedir. Sonrasında ölçekte yer alan her ifadeyi eksiksiz ve samimi bir şekilde doldurmanız gerekmektedir.

ÇALIŞMAYA KATILMAMIN NE GİBİ OLASI YAN ETKİLERİ, RİSKLERİ VE RAHATSIZLIKLARI VARDIR?

Çalışmaya katılmanızın sizin açınızdan asla herhangi bir şekilde olumsuz geri dönüşe neden olmayacaktır.

GÖNÜLLÜ KATILIM

Bu araştırmaya katılma kararımı tamamen gönüllü olarak veriyorum. Bu çalışmaya katılmayı reddedebileceğimin veya katıldıktan sonra istediğim zaman, herhangi bir şekilde etkilenmeksizin ve hiçbir sorumluluk almadan ayrılabilceğimin bilincindeyim. Çalışmadan her hangi bir zamanda ayrılırsam, ayrılma nedenlerimi, ayrılışımın sonuçlarını ve izleyen dönemde alacağım tedavileri kulüp yönetici/ idarecilerimle tartışacağım.

ÇALIŞMAYA KATILMAMIN MALİYETİ NEDİR?

Çalışma destekleyici tarafından karşılanacak ve size veya bağlı bulunduğunuz özel sigorta, resmi sosyal güvenlik kurumuna veya kulübünüze ödetilmeyecektir.

Herhangi bir olumsuz durum gelişirse hemen araştırmacı veya kulüp yöneticinizi bilgilendiriniz.

KİŞİSEL BİLGİLERİM NASIL KULLANILACAK?

Bu formu imzalayarak araştırmacı ve onun kadrosunun çalışma için sizin kişisel bilgilerinizi (“Çalışma Verileri”) toplamalarına ve kullanmalarına onay vermiş olacaksınız. Bu durum doğum tarihiniz, etnik kökeniniz ayrıca Çalışma verilerinizin

kullanımı ile ilgili verdiğiniz onayın herhangi bir belirlenmiş birim tarihi yoktur, ancak araştırmacıyı haberdar ederek bu onayınızdan herhangi bir zamanda vazgeçebilirsiniz.

Çalışma destekleyicisi firma ile paylaşılan çalışma verileri size özel bir numara olan bir kod ("Kod") numarası kullanımıyla korunacaktır. Sizin çalışma verilerinize ulaşmak için gerekli olan kod anahtarı çalışma araştırmacının denetimindedir. Çalışma destekleyicisi firma düzenleyici otorite veya diğer denetim kurumları tarafından atanmış kişiler araştırmacı tarafından tutulan çalışma verilerinizi inceleyebilirler.

Araştırmacı çalışma verilerinizi çalışma için kullanacaktır. Araştırmacının çalıştığı kurum yürürlükte olan veri koruma kanunları ile uyumlu olarak çalışma verilerinizin yönetiminden sorumludurlar.

Çalışma destekleyicisi firma çalışma verilerinizi, sadece yukarıda belirtilen amaçlarda kullanacak olan kendi grubundaki diğer şirketler, hizmet alınan kurumlar, anlaşmalı firmalar ve diğer araştırma kuruluşları ile paylaşabilir. Çalışmanın sonuçları bilimsel yayınlarda yayınlanabilir, ancak sizin kimlik bilgileriniz bu yayınlarda açıklanmayacaktır.

Araştırmacı ya da çalışma destekleyicisi firmadan, toplanan çalışma verileriniz hakkında bilgi isteme hakkında sahipsiniz. Aynı zamanda bu verilerdeki herhangi bir hatanın düzeltilmesini isteme hakkında da sahipsiniz. Eğer bu konuda bir isteğiniz olursa lütfen gerekirse sizin çalışma destekleyicisi firma ile temasa geçmenize yardımcı olabilecek araştırmacı görüşünüz.

Eğer onayınızda vazgeçerseniz, araştırmacı çalışma verilerinizi artık kullanamayacak ya da diğer kişilerle paylaşamayacaktır. Çalışma destekleyicisi firma onayınızdan vazgeçmeden önceki çalışma verilerinizi kullanmaya devam edebilir.

Bu formu imzalayarak, çalışma verilerinizin bu formda tanımlandığı şekilde kullanımına onay vermekteyim.

ARAŞTIRMA SÜRESİNCE 24 SAAT ULAŞILABİLECEK KİŞİLER:

Ad, Soyadı ve telefon numaraları

Prof. Dr. Seydi Ahmet AĞAOĞLU

0532 412 1445

Doç. Dr. Mehmet TÜRKMEN

0532 658 8027

Mehmet GÜL

0532 738 6059

ÇALIŞMADAN AYRILMAMI GEREKTİRECEK DURUMLAR:

Varsa açıklayınız

Sportif performans ortaya koymanızı engelleyecek olumsuz bir durum oluştuğunda çalışmadan ayrılmalısınız.

YENİ BİLGİLER ÇALIŞMADAKİ ROLÜMÜ NASIL ETKİLEYEBİLİR

Çalışma sürerken ortaya çıkmış olan bütün yeni bilgiler bana derhal iletilecektir.

Çalışmaya Katılma Onayı

Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formundaki tüm açıklamaları okudum. Bana, yukarıda konusu ve amacı belirtilen araştırma ile ilgili yazılı ve sözlü açıklama aşağıda adı belirtilen araştırmacı tarafından yapıldı. Araştırmaya gönüllü olarak katıldığımı, istediğim zaman gerekçeli veya gerekçesiz olarak araştırmadan ayrılabileceğimi ve kendi isteğime bakılmaksızın araştırmacı tarafından araştırma dışı bırakılabileceğimi biliyorum.

Söz konusu araştırmaya, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın kendi rızamla katılmayı kabul ediyorum. Araştırmacı saklamam için bu belgenin bir kopyasını çalışma sırasında dikkat edeceğim noktaları da içerecek şekilde bana teslim etmiştir.

Gönüllünün

Adı / Soyadı :

İmzası :

Tarih :

Açıklamaları Yapan Kişinin

Adı / Soyadı : Mehmet GÜL

İmzası :

Tarih :

Gerekliyse Olur İşlemine Tanık Olan Kişinin Adı / Soyadı / İmzası / Tarih

Gerekliyse Yasal Temsilcinin Adı / Soyadı / İmzası / Tarih

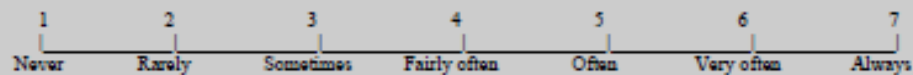
EK. 3 Anketin Orijinal Şekli

COACHING BEHAVIOUR SCALE for SPORT (CBS-S©)

HOW FREQUENTLY DO YOU EXPERIENCE THE FOLLOWING COACHING BEHAVIOURS

Some athletes have a single coach and others work with a coaching team. If you have more than one coach, think of the coach, or coaches, most responsible for that area.

Please use the scale below to answer all the sections.

The coach(es) most responsible for my physical training and conditioning.....

	Never			Fairly often			Always
1. provides me with a physical conditioning program in which I am confident.	1	2	3	4	5	6	7
2. provides me with a physically challenging conditioning program.	1	2	3	4	5	6	7
3. provides me with a detailed physical conditioning program.	1	2	3	4	5	6	7
4. provides me with a plan for my physical preparation.	1	2	3	4	5	6	7
5. ensures that training facilities and equipment are organized.	1	2	3	4	5	6	7
6. provides me with structured training sessions.	1	2	3	4	5	6	7
7. provides me with an annual training program.	1	2	3	4	5	6	7

The coach(es) most responsible for my technical skills.....

	Never			Fairly often			Always
8. provides me with advice while I'm performing a skill.	1	2	3	4	5	6	7
9. gives me specific feedback for correcting technical errors.	1	2	3	4	5	6	7
10. gives me reinforcement about correct technique.	1	2	3	4	5	6	7
11. provides me with feedback that helps me improve my technique.	1	2	3	4	5	6	7
12. provides visual examples to show how a skill should be done.	1	2	3	4	5	6	7
13. uses verbal examples that describe how a skill should be done.	1	2	3	4	5	6	7
14. makes sure I understand the techniques and strategies I'm being taught.	1	2	3	4	5	6	7
15. provides me with immediate feedback.	1	2	3	4	5	6	7

The coach(es) most responsible for my mental preparation.....

	Never			Fairly often			Always
16. provides advice on how to perform under pressure.	1	2	3	4	5	6	7
17. provides advice on how to be mentally tough.	1	2	3	4	5	6	7
18. provides advice on how to stay confident about my abilities.	1	2	3	4	5	6	7
19. provides advice on how to stay positive about myself.	1	2	3	4	5	6	7
20. provides advice on how to stay focused.	1	2	3	4	5	6	7

The coach(es) most responsible for my goal setting.....

	Never			Fairly often			Always
21. helps me identify strategies to achieve my goals.	1	2	3	4	5	6	7
22. monitors my progress toward my goals.	1	2	3	4	5	6	7
23. helps me set short-term goals.	1	2	3	4	5	6	7
24. helps me identify target dates for attaining my goals.	1	2	3	4	5	6	7
25. helps me set long-term goals.	1	2	3	4	5	6	7
26. provides support to attain my goals.	1	2	3	4	5	6	7

The coach(es) most responsible for my competition strategies.....

	Never			Fairly often			Always		
27. helps me focus on the process of performing well	1	2	3	4	5	6	7		
28. prepares me to face a variety of situations in competition.	1	2	3	4	5	6	7		
29. keeps me focused in competitions.	1	2	3	4	5	6	7		
30. has a consistent routine at competition.	1	2	3	4	5	6	7		
31. deals with problems I may experience at competitions.	1	2	3	4	5	6	7		
32. shows confidence in my ability during competitions.	1	2	3	4	5	6	7		
33. ensures that facilities and equipment are organized for competition.	1	2	3	4	5	6	7		

My head coach.....

	Never			Fairly often			Always		
34. shows understanding for me as a person.	1	2	3	4	5	6	7		
35. is a good listener.	1	2	3	4	5	6	7		
36. is easily approachable about personal problems I might have.	1	2	3	4	5	6	7		
37. demonstrates concern for my whole self (i.e., other parts of my life than sport).	1	2	3	4	5	6	7		
38. is trustworthy with my personal problems.	1	2	3	4	5	6	7		
39. maintains confidentiality regarding my personal life.	1	2	3	4	5	6	7		
40. uses fear in his/her coaching methods.	1	2	3	4	5	6	7		
41. yells at me when angry.	1	2	3	4	5	6	7		
42. disregards my opinion.	1	2	3	4	5	6	7		
43. shows favoritism towards others.	1	2	3	4	5	6	7		
44. intimidates me physically.	1	2	3	4	5	6	7		
45. uses power to manipulate me.	1	2	3	4	5	6	7		
46. makes personal comments to me that I find upsetting.	1	2	3	4	5	6	7		
47. spends more time coaching the best athletes	1	2	3	4	5	6	7		

EK. 4 Orijinal Anket Sahibinin İzni

The screenshot shows a Gmail interface with a search bar at the top. The email is from Jean Cote, dated 30.12.2014. The subject is "about Phd thesis from Turkey". The email content is in Turkish and reads: "Dear Mehmet, You can certainly use the CBS-S in your research. Best of luck. Jean". Below the main text is the sender's contact information: Jean Côté, Ph.D., Professor and Director, Queen's University, School of Kinesiology and Health Studies, 28 Division St., Kingston, Ontario, Canada K7L 3N6, Phone: (613) 533-6000 X 79049, E-mail: jc46@queensu.ca. The email header shows it was sent from Mehmet Gül to Jean Cote on Friday, December 26, 2014 at 4:41 AM.

Google

Gmail

E-POSTA YAZ

Gelen Kutusu (2)

Yıldızlı

Önemli

Gönderilmiş Postalar

Taslaqlar (12)

Çevreler

mgulsivas@hotmail.com

MSN_Mail

Diğer

Kişi ara...

Davetiyeler (1/2)

Yakup-Akar-2cv
ojemkckgm123qd
1pc3zm8l@public
.talk.google.com
sizinle sohbet etmek
istiyor. Kabul ediyor

Jean Cote 30.12.2014

Alıcı: bana

İngilizce > Türkçe İletiyi çevir İngilizce

Dear Mehmet,

You can certainly use the CBS-S in your research. Best of luck.

Jean

Jean Côté, Ph.D.
Professor and Director
Queen's University
School of Kinesiology and Health Studies
28 Division St.
Kingston, Ontario, Canada
K7L 3N6
Phone: (613) 533-6000 X 79049
E-mail: jc46@queensu.ca

From: mehmet gül <mgulsivas@gmail.com>
Date: Friday, December 26, 2014 at 4:41 AM
To: Jean Cote <jc46@queensu.ca>
Subject: about Phd thesis from Turkey

<https://mail.google.com/mail/u/0/?tab=wm#search/jc46@queensu.ca/14a899e5a344f17>

1/1

EK 5. Anket

ANKET FORMU

“Türkiye’deki Güreş Antrenörlerinin Sporcularına Karşı Davranış Tarzlarının Analizi” Başlıklı Doktora Tez Çalışmasında kullanılmak üzere size sunulan anket formunu eksiksiz ve samimi bir şekilde dolduracağınız için şimdiden teşekkür ederim.

I. Bölüm: Sporcu ve Antrenör ait Demografik Bilgileri,

II. Bölüm: Antrenörlerin sporcularına karşı davranış tarzlarının analizini içermektedir.

Lütfen ifadelerin karşısına size uygun olan seçenek için (X) koyunuz.

Mehmet GÜL

Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı

I.BÖLÜM

A. SPORCUYA (SİZE) AİT DEMOGRAFİK BİLGİLER

- Yaşınız**
() 14- 17 yaş () 18- 20 yaş () 21-36 yaş
- Spor Yaşınız**
() 1-3 yıl () 4-6 yıl () 7 yıl ve üzeri
- Güreş Stiliniz nedir?**
() Serbest Stil () Greko-Romen Stil
- Türkiye Şampiyonalarında madalyanız var mı?**
() Evet () Hayır
- Milli güreşçi misiniz?**
() Evet () Hayır
- Uluslararası müsabakalarda madalyanız var mı?**
() Evet () Hayır

B. ANTRENÖRÜNÜZE AİT DEMOGRAFİK BİLGİLER

- Antrenörünüzün yaşı**
() 22 yaş ve altı () 23- 30 yaş
() 31 -40 yaş () 41 yaş ve üzeri
- Antrenörünüzün eğitim durumu**
() Ortaokul () Lise () Üniversite () Lisans üstü
- Antrenörünüzün sporcu olarak uluslararası müsabakalarda madalyası var mı?**
() Evet () Hayır
- Kaç yıldır sizin antrenörlüğünüzü yapmaktadır?**
() 3 yıl ve altı () 4-6 yıl
() 7-9 yıl () 10 yıl ve üzeri
- Antrenörünüz milli takım antrenörlüğü daha önceden yaptı mı ya da şu anda yapıyor mu?**
() Evet () Hayır

II. BÖLÜM

SPOR İÇİN ANTRENÖR DAVRANIŞ ÖLÇEĞİ		ASLA	NADİREN	BAZEN	OLDUKÇA SIK	SIK SIK	ÇOK SIK	HER ZAMAN
FİZİKSEL ANTRENMAN VE KONDİSYON ÇALIŞMASI								
Antrenörüm								
1	Beni, kendimi güvende hissettiğim bir kondisyon programı ile çalıştırır.	1	2	3	4	5	6	7
2	Beni, fiziksel olarak zorlayıcı bir kondisyon programı ile çalıştırır.	1	2	3	4	5	6	7
3	Beni, detaylı bir fiziksel kondisyon programı ile çalıştırır.	1	2	3	4	5	6	7
4	Fiziksel hazırlığım için bir plan sunar.	1	2	3	4	5	6	7
5	Antrenman tesislerinin ve malzemelerinin düzenlemesini sağlar.	1	2	3	4	5	6	7
6	Beni, planlı ve düzenli antrenman programı ile çalıştırır.	1	2	3	4	5	6	7
7	Beni, yıllık antrenman programı ile çalıştırır.	1	2	3	4	5	6	7
TEKNİK BECERİLERİN GELİŞİMİ								
Antrenörüm								
8	Herhangi bir tekniği çalıştırdığımda bana tavsiyelerde bulunur.	1	2	3	4	5	6	7
9	Teknik hatalarımı düzeltmem için özel bir geri dönüşüm sağlar.	1	2	3	4	5	6	7
10	Tekniği doğru öğrenmem için bana katkıda bulunur.	1	2	3	4	5	6	7
11	Tekniğimi geliştirmek için bana geri dönüşümde bulunur.	1	2	3	4	5	6	7
12	Bir tekniği öğretirken görsel örnekler sunar.	1	2	3	4	5	6	7
13	Bir tekniği öğretirken sözel örnekler sunar.	1	2	3	4	5	6	7
14	Bana öğrettiği teknik ve stratejileri anladığımdan emin olur.	1	2	3	4	5	6	7
15	Bir tekniği çalışırken hemen geri dönüşümde bulunur.	1	2	3	4	5	6	7
ZİHİNSEL HAZIRLIK								
Antrenörüm								
16	Baskı altındayken nasıl performans göstereceğimle ilgili tavsiyede bulunur.	1	2	3	4	5	6	7
17	Zihinsel olarak nasıl hazır olacağımla ilgili tavsiyede bulunur.	1	2	3	4	5	6	7
18	Bireysel yeteneğimin farkında olabilmem için bana özgüven verir.	1	2	3	4	5	6	7
19	Sürekli pozitif düşünmem için bana destek olur.	1	2	3	4	5	6	7
20	Konsantrasyonumu korumam için bana destek olur.	1	2	3	4	5	6	7
HEDEF BELİRLEME								
Antrenörüm								
21	Hedeflerime ulaşmak için stratejiler belirlememe yardımcı olur.	1	2	3	4	5	6	7

22	Hedeflerime yönelik ilerleyişimi takip eder.	1	2	3	4	5	6	7
23	Kısa vadeli hedefler belirlememe yardımcı olur.	1	2	3	4	5	6	7
24	Hedeflerime ulaşmak için tarih belirleme yardımcı olur.	1	2	3	4	5	6	7
25	Uzun vadeli hedefler belirlememe yardımcı olur.	1	2	3	4	5	6	7
26	Hedeflerimi başarmak için bana destek olur.	1	2	3	4	5	6	7

MÜSABAKA STRATEJİLERİ								
Antrenörüm								
27	En iyi performansımı sergilemem için konsantre olmamı sağlar.	1	2	3	4	5	6	7
28	Müsabakada bazı durumların üstesinden gelmem için beni hazırlar.	1	2	3	4	5	6	7
29	Müsabakalarda benim konsantre halde kalmamı sağlar.	1	2	3	4	5	6	7
30	Müsabakalarda tutarlı bir davranış tarzı vardır.	1	2	3	4	5	6	7
31	Müsabakalarda karşılaşılabileceğim sorunları ele alır.	1	2	3	4	5	6	7
32	Müsabakalarda benim yeteneğime ve kabiliyetime güvenir.	1	2	3	4	5	6	7
33	Tesis ve malzemelerin müsabaka için iyi düzenlenmesini sağlar.	1	2	3	4	5	6	7
GENEL OLARAK								
Antrenörüm								
34	Bir insan olarak bana her zaman anlayış gösterir.	1	2	3	4	5	6	7
35	İyi bir dinleyicidir.	1	2	3	4	5	6	7
36	Karşılaşılabileceğim kişisel problemleri antrenörümle rahatlıkla konuşabilirim.	1	2	3	4	5	6	7
37	Benim her şeyimle (sporla birlikte hayatımdaki her şey) ilgilenir.	1	2	3	4	5	6	7
38	Güvenilir biridir.	1	2	3	4	5	6	7
39	Kişisel hayatımla ilgili gizliliği korur.	1	2	3	4	5	6	7
40	Antrenman yöntemi olarak korkuyu kullanır.	1	2	3	4	5	6	7
41	Sinirlenince bana bağırır.	1	2	3	4	5	6	7
42	Benim fikirlerime saygı duymaz.	1	2	3	4	5	6	7
43	Ayrımcılık- Kayırmacılık yapar.	1	2	3	4	5	6	7
44	Beni fiziksel olarak (dövmek, vurmak gibi) tehdit eder.	1	2	3	4	5	6	7
45	Beni güç kullanarak istemediğim şeye yönlendirir.(zorla kilo düşürmek gibi)	1	2	3	4	5	6	7
46	Benimle ilgili kalp kırıcı yorumlar yapar.	1	2	3	4	5	6	7
47	Kulüpteki en iyi sporculara antrenörlük yapmak için daha çok zaman harcar.	1	2	3	4	5	6	7

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: Mehmet GÜL

Doğum Yeri: Sivas

Doğum Tarihi: 04.02.1985

Medeni Hali: Evli

Bildiği Yabancı Diller: İngilizce, Arapça

Eğitim Durumu (Kurum ve Yıl):

Lisans: Cumhuriyet Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu,
Spor Yöneticiliği Bölümü, 2007

Y. Lisans: Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü,
Beden Eğitimi ve Spor ABD, 2011

Doktora: Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü,
Beden Eğitimi ve Spor ABD, 2015

Çalıştığı Kurum/Kurumlar ve Yıl:

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü, Spor Eğitimi Dairesi Başkanlığı, Ankara 2009-
2010, Sportif Eğitim Uzmanı

Cumhuriyet Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Sivas, 2010-...
Araştırma Görevlisi

E-posta: mgulsivas@gmail.com, mehmetgul@cumhuriyet.edu.tr

